

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

Suchen. Und Finden.
2003. Das Jahr der Bibel.

Imaju li misije budućnost?

Korizma danas

Između rata i mira

Razumijemo li poruku Svetog pisma?

ŽIVA ZAJEDNICA lebendige gemeinde

List hrvatskih katoličkih
zajednica u Njemačkoj
Zeitschrift der
kroatischen katholischen
Gemeinden in Deutschland

www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42
Tel.: (069) 9540480
Fax: (069) 95404824
E-Mail:
zivazajednica@t-online.de
kroatenseelsorge@t-online.de

Izdavač/Herausgeber:
Hrvatski dušobrižnički ured
Kroatenseelsorge in
Deutschland

Odgovara/Verantwortlich:
P. Josip Klarić

Glavni urednik/Chefredakteur:
Dr. Adolf Polegubić

Uredništvo/Redaktion:
Željka Čolić, Stjepan Herceg,
P. Josip Klarić, Ljubica
Markovica-Baban, dr. Adolf
Polegubić, Antonia Tomljanović-
Brkić, P. Jozo Župić

Grafička priprema/Layout:
Ljubica Markovica-Baban
Romana Kašaj

Tisak/Druck:
Spengler's Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn

Godišnja pretplata s poštarinom/
Jahresbezugspreis incl. Porto: € 16,-
za ostale europske zemlje: € 22,-
za prekomorske zemlje: € 35,-
Bankverbindung:
Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01),
bei der Frankfurter Sparkasse

IN MEMORIAM

U POVODU SMRTI „ŠPEKPATRA“

Dobrotvor o. Werenfried van Straaten

O. Werenfried van Straaten često je razgovarao s papom Ivanom Pavlom II.

U petak 31. siječnja, u bolnici u Bad Sodenu nedaleko od Frankfurta na Majni, umro je u devedeset i prvoj godini života istaknuti dobrotvor, osnivač međunarodne katoličke humanitarne organizacije „Kirche in Not/Ostpriesterhilfe“ (Crkva u potrebi/Pomoć svećenicima u Istočnoj Europi), o. Werenfried van Straaten.

Rođen je 17. siječnja u nizozemskom mjestu Mijdrecht kod Amsterdama. Poput svoga oca želio je postati učitelj pa je 1932. godine upisao studij stare filologije na Sveučilištu u Utrechtu. Dvije godine kasnije, 1934. ušao je u flamansku opatiju Premonstratenskog reda u Tongerlu u Belgiji. Njegovo dobrotvorno djelo počinje 1947. godine kada je započeo dobrotvornu akciju za pomoć velikom broju protjeranih Nijemaca. Svesrdno se zauzimao u Belgiji i Nizozemskoj skupljajući živežne namirnice, odjeću i lijekove za žrtve Drugoga svjetskog rata i porača zašto je dobio i nadimak „Špekpatra“.

Od 1952. započeo je pružati pomoć svećenicima i Crkvama u istočnoj Europi. S obzirom na ondašnji komunistički sustav, pomoć je stizala najčešće tajnim putem. Krajem pedesetih godina proširio

je svoje dobrotvorno djelovanje u Aziju, Afriku i Južnu Ameriku. Papa je organizaciji 1964. godine podjelio naslov „Papinskog djela“. Organizacija, koju danas potpomaže više od 700.000 darovatelja iz cijelog svijeta, godišnje s oko 70 milijuna američkih dolara pomaže Crkve u 144 zemlje.

O. van Straaten je 1962. godine sudjelovao kao savjetnik na Drugome vatikanskom saboru. Tu se susreo sa šezdesetak biskupa iz Istočne i Srednje Europe, kojima je kasnije „Kirche in Not“ izravno ili neizravno pomagala.

Godine 1966. u Zairu je osnovao žensku redovničku zajednicu „Kćeri uskrnuća“. Cilj zajednice je bio pomoć mladim nepismenim Afrikankama da postanu redovnice. Bio je također i suosnivač „Građevinskog reda“. Karizma reda bila je gradnja kuća za siromašne i crkve. „Kirche in Not“ se od 1993. uključila i u ekumenska nastojanja pomažući tako Rusku Pravoslavnu Crkvu.

Crkva u Hrvata iskusila je također pomoć organizacije Werenfrieda van Straatena, koju je pročelnik za nauk vjere kardinal Josef Ratzinger nazvao jednom od najznačajnijih katoličkih humanitarnih organizacija.

Da.G./A.P.

● INTERVJU: vlč. Wolfgang Miehle

Misije nisu
prolazna
pojava

str.

6

● REPORTAŽA: HKM Bielefeld

Živa
vjernička
zajednica

str.

10

● ŽIVOT: Marijan Markotić

Moći kazati
„Ne“

str.

22

KORIZMA

Korizma — vrijeme odricanja za nekoga

Nije cilj korizme u odricanju od nečega, već za nekoga, a to je na prvom mjestu Bog, a zatim i bližnji.

8-9

STEPINČEVO 2003.:

Izviješća s proslave blagdana bl. Alojzija Stepinca iz Frankfurta, Stuttgarta i Sindelfingena

18

RIJEČ O RIJEČI: dr. Ante Vučković
Razumiješ li što čitaš?

Biblija se ne čita kako bismo znali što u njoj piše, nego kako bismo učili umjetnost življenja kroz odnos s Bogom

12

ŽIVOT: o. Jozo Župić
Anđeo preobrazbe

23

BEITRÄGE IN DEUTSCHER SPRACHE

P. Josip Klarić: Die Wichtigkeit der Kommunikation über die Medien

Weihbischof Dr. Hans-Jochen Jaschke: Die Ausländer sind unser Schatz

13-14

U korizmenom vremenu odricanje je u smislu pokorničkog djela i način solidarnosti s gladnima i s ljudima u kušnjama i potrebama.

Kako do mirnog rješenja?

Posljednjih tjedana u svijetu se ulažu brojni naponi kako bi se došlo do mirnog rješenja i sprječavanja rata u Iraku. Diljem svijeta održavaju se mirovni prosvjedi. Želi se tako ukazati na štetnost i posljedice rata koji za sobom ostavljaju pustoš i nesreću. Sveta Stolica i papa Ivan Pavao II., kao u brojnim dosadašnjim slučajevima, također čine velike napore kako bi se došlo do mirnog rješenja. Za mirom se vapi, riječ mir se izgovara glasno u parlamentima, na mirovnim prosvjedima, u crkvama. Katolička je Crkva tako proglasila i Dan molitve za mir u svim svojim župama. I ova domaća Katolička Crkva u Njemačkoj poduzima slične pothvate. U hrvatskim se katoličkim zajednicama u Njemačkoj također moli za mir.

U domovini se također čine brojne mirovne aktivnosti. Za mirno rješenje krize Stalno Vijeće Hrvatske biskupske konferencije pozvalo je vjernike na molitvu za mir. Hrvati iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine na-

ju svu pogubnost rata, koju su na razne načine osjetili i još uvijek osjećaju na vlastitoj koži. Vrijeme je to koje ljude uzbiljuje, a na poseban način kršćane katolike koji su upravo zakoračili u korizmu tako se aktivno pripremajući za Uskrs. Uz korizmu se povezuje odricanje, post, pokora, promjena nutrine. Nato upućuje i peo kojim se vjernici na Čistu srijedu pospu po glavi, ili obilježe znakom križa na čelu. Post se danas shvaća mnogo šire nego ranije. U smislu pokorničkog djela post je također i način solidarnosti s gladnima i svima onima koji su u raznim životnim kušnjama. Kroz korizmu posebno dolazi do izražaja preispitivanje odnosa prema samome sebi i drugome, a to je usmjereno prema izvršavanju djela ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Stoga nije prvotni cilj korizme odricanje od nečega, već za nekoga, a to su ljudi, koji su danas u brojnim potrebama. Ne upućuje li na to i sam Isus Krist?

Urednik

Iz Delegatova pisma

Važnost medijske komunikacije

Osim što čovjek želi komunicirati sa sadašnjosti, rado komunicira i s poviješću. Kada to govorim onda prvenstveno mislim na povijest naših hrvatskih katoličkih zajednica ili misija. Generacije iza nas željet će upoznati početak tj. osnivanje misija, njihov razvoj, probleme, njihov rad na vjerskom, karitativnom i kulturnom području; njihove aktivnosti za vrijeme Domovinskog rata, zbrinjavanje prognanika po misijama, slanje humanitarne pomoći domovini za vrijeme i poslije rata. Gdje ćemo to sve moći pročitati, ako se to ne zabilježi. Neke misije su objavile monografije što je za svaku pohvalu. Ovim pismom želim potaknuti i zamoliti sve voditelje misija koji to još nisu napravili da smognu snage i počnu pisati povijest misija i njihovih aktivnosti te to objave u zasebnoj knjizi, kako bi se tako moglo uspješno komunicirati s našom prošalošću. Vrijeme prolazi, a budućnost i opstojnost naših misija neće samo ovisiti o

ovoj mjesnoj nego i o našoj domovinskoj Crkvi i njezinoj spremnosti na suradnju s ovom mjesnom Crkvom. Hoće li i dokle biti svećenika i pastoralnih suradnika i suradnika iz domovine koji će nastaviti ovaj naš rad, to je pitanje na koje sada ne možemo odgovoriti; to će pokazati vrijeme. Ali ako pogledamo na sve to iz sadašnje situacije i ako se bitno ne promijeni stav domovinske Crkve prema hrvatskoj dijaspori, perspektiva za hrvatske katoličke zajednice u inozemstvu ne izgleda baš najbolje. Stoga činimo sada sve ono što je u našoj moći i na području medija. Povijest nastanka i rasta naših misija treba biti zabilježena, dokumentirana, pa ako to ne učinimo mi sada, a tko će? Svima nam je poznata ona izreka: Što nije zapisano, nije se ni dogodilo!

Drage čitateljice i čitatelji, sve vas srdačno pozdravljam i želim svako dobro do sljedećeg izdanja naše i vaše „Žive zajednice“.

Vaš

P. Josip Klarić

Ne ratu protiv Iraka, zanemarivanju kršćanstva u Europskom ustavu i „new ageu“

Novim dokumentom „Isus Krist, donositelj vode žive. Kršćansko razmišljanje o 'new ageu'“ Sveta Stolica još je jednom upozorila na širenje „new agea“ i ezoterike

U posljednjem mjesecu Sveta Stolica i papa Ivan Pavao II. u više su navrata bili u samome središtu svjetske pozornosti, osobito stoga što se upravo Sveti Otac sve više pretvara u ključnu osobu za postizanje mirnoga rješenja i sprječavanje rata kojega Sjedinjene Američke Države žele povesti protiv Iraka. Za nedjelju, 16. veljače, kada su milijuni ljudi diljem svijeta prosvjedovali za mir, Katolička Crkva proglasila je dan molitve za mir u svim župama. Promatrači navode da nema nijednog kontinenta na kojemu nisu održani mirovni prosvjedi, a Australija je zabilježila i najveći prosvjed u svojoj povijesti. I brojni su europski gradovi zabilježili velik broj prosvjednika. Tako je u Rimu, gdje je Papu posjetio irački vicepremier Tarik Aziz, bilo više od

iračkim političarima i dužnosnicima, među kojima je bio i Tarik Aziz. U četvrtak 13. veljače kardinal Etchegaray je slavio misu u Bagdadu, te je sve sudionike pozvao neka mole za mir. U subotu 15. veljače kardinala Etchegaraya je primio i irački predsjednik Husein. Da Papina mirovna

Najveći mirovni prosvjed u povijesti Australije

Foto: REUTERS

milijun prosvjednika, u Berlinu više od pola milijuna, kao i u Londonu, dok je u Madridu taj broj prelazio 600.000. Najviše je sudionika prosvjedne proturatne povorke zabilježeno u Barceloni — milijun i 300.000, a prosvjednici su na ulice izašli u 25 europskih i 14 glavnih gradova zemalja na drugim kontinentima. I na kršćanskome mirovnom hodočašću do obala rijeke Jordana, gdje se nalazi mjesto Isusova krštenja, hodočastilo je oko 20.000 ljudi koje su predvodili kršćanski poglavari iz Jordana, Izraela i Palestine. Primanje Tarika Aziza, kršćanina Kaldejske Katoličke Crkve, bila je samo jedna u nizu mirovnih gesta Ivana Pavla II. Nakon razgovora sa Svetim Ocem u petak 14. veljače, Aziza je primio i državni tajnik kardinal Angelo Sodano zajedno s tajnikom za odnose s državama mons. Jean-Louisom Tauranom. Nekako istodobno u Iraku je boravio posebni papin izaslanik kardinal Roger Etchegaray. On je u Irak došao u utorak 11. veljače, a dan kasnije susreo se s najvišim

nastojanja ujedinjuju ljude u promicanju mira, svjedoči i anketa, sjeversni „referendum“, kojega je proveo talijanski katolički tjednik „Famiglia cristiana“, a u kojemu je gotovo 95% glasača bilo „za Papu“ i „protiv Busha“.

Nacrt Europskog ustava „prešućuje“ kršćanstvo

Dok se s jedne strane bori za mir u svijetu, s druge strane, na starome kontinentu, Sveta Stolica ne krije svoje razočaranje nacrtom budućega Europskoga ustava. Razočaranje je izneseno u vatikanskom dnevniku L'Osservatore romano od 8. veljače. U članku „Zanemaren pravni status Crkve i vjerskih zajednica“ izražava se iznenađenje formulacijom projekta Ustava za Europu, čijih je prvih šesnaest članaka predstavljeno na plenarnome zasjedanju Europske konvencije, u kojima se čini da su ignorirani istinski — kršćanski — korijeni same Europe. Hoće li Europa sama sebe lišiti one baštine koja je obilježila njezinu prošlost i povijest? Ni-

je riječ o tome da se kršćanstvo želi staviti nasuprot drugim europskim tradicijama, niti želi da se buduća Europska unija, kao dom svih europskih naroda, „konfesionalizira“. Riječ je o činjenici da je kršćanstvo bilo u začetku humanizma koji je prozeo i povijest Europe i njezine ustanove. Isto tako, nije na poštivanju pravnoga statusa insistirala samo Sveta Stolica, već i ostale kršćanske Crkve jer Europa, koja bi zaniijekala svoju prošlost, koja bi zaniijekala vjersku stvarnost i ne bi vodila računa o nikakvoj duhovnoj dimenziji, doista bi bila snažno osakaćena u svojem ambicioznom projektu koji pokreće sve njezine snage, to jest u projektu izgradnje Europe svih njezinih država i naroda, navodi članak riječi koje je Papa uputio Diplomatskom zboru akreditiranom pri Svetoj Stolicy na novogodišnjem primanju 2003. Sveta Stolica, svjesna da je u Bruxellesu 7. veljače predstavljen samo nacrt, ozbiljnom shvaća mogućnost dublje rasprave upravo o tim pitanjima u Europskome ustavu.

Širenje „new agea“ i ezoterike

Novim dokumentom „Isus Krist, donositelj vode žive. Kršćansko razmišljanje o 'new ageu'“ Sveta Stolica još je jednom upozorila na širenje „new agea“ i ezoterike. Dokument su izradili Papinsko vijeće za kulturu i Papinsko vijeće za međureligijski dijalog, a predstavljen je 3. veljače u Vatikanu. Iz samoga dokumenta, napisanoga na 90-ak stranica, vidljivo je odmah da kršćanstvo, to jest katolištvo na „new age“ gleda kao na „zgradu misli“ koja je u suprotnosti s kršćanskim shvaćanjem objave. Ideje „new agea“ vraćaju se i zahvaćaju u drevna duhovna zbivanja povezana s gnozom, koju je Crkva odbacila kao pogrešan put. Stoga je i istinska zabuda „new age“ smatrati ponovnim procvatom religijskoga ili vjerskoga. Dokument je podijeljen u šest poglavlja, s dodacima, izvorima i općom bibliografijom.

M. K.

Molitvom za mir protiv rata

„U Stepincu je sažeta cijela tragedija koja je pogodila Europu tijekom dvadesetog stoljeća. Obilježena je velikim zlima fašizma, nacizma i komunizma. Kardinal Stepinac pripada onim vrijednostima na kojima smo kao kršćani i katolici pozvani graditi novu Europu”, rekao je mons. Josip Bozanić na Stepinčevo u zagrebačkoj prvostolnici.

Vjernici u domovinskoj Crkvi početkom veljače proslavili su Dan života i Svjetski dan posvećena života. Tim povodom održana je tiskovna konferencija na kojoj je predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara provincijal Hrvatske dominikanske provincije o. Frano Prcela kazao da u Hrvatskoj ima oko 1.120 redovnika te oko 3.700 redovnica. O. Prcela najavio je da će se u buduću za Dan posvećena života dodjeljivati nagrada za najbolji članak o redovništvu novinarima ili drugima koji budu pisali na tu temu.

Brojni jubileji domovinske Crkve

Najavljeno je da u ovoj godini redovnice uršulinke slave visoku 300. obljetnicu dolaska u Hrvatsku. Službenice milosrđa, među pukom popularne „ančele” slave 150. godišnjicu svoga dolaska u Dubrovnik. U njihovoj zajednici u domovinskoj Crkvi ima 155 redovnica u 14 kuća. Salezijanci slave stoljeće svoga djelovanja u domovinskoj Crkvi. Djeluju u 18 župa, a osnovali su i Salezijansku klasičnu gimnaziju u Rijeci i Katolički školski centar u Žepču.

U Banjoj Luci za vrijeme proslave Dana posvećena života franjevce je predstavio fra Velimir Blažević. Kazao je da su oni u 700-godišnjoj povijesti ostavili dubok trag na prostorima Bosne i Hercegovine služeći napućenom i često proganjanom hrvatskom narodu. Danas na području Bosne i Hercegovine u pastoralu i drugim vidovima djeluje oko 570 franjevac.

U Dubrovniku je prvoga dana veljače euharistijskim slavljem koje je predvodio dubrovački biskup Želimir Puljić uz prizrenškoga biskupa Marka Sopija te mnoštvo svećenika započela proslava sedamstote obljetnice spomena župe Janjevo. Ta najstarija hrvatska dijaspora u različitim hrvatskim biskupijama ima 36 živih svećenika i 22 redovnice. Veze između Domovine i Janjeva održavane su u svih sedam-

sto godina, a danas je zbog albanskog i srpskog pritiska u Janjevu ostalo svega 300 Hrvata.

Tradicionalna festa sv. Vlaha zaštitnika Dubrovnika priredena je na zaštitnikov blagdan 3. veljače. Na zračni su bili predstavnici svih biskupija domovinske Crkve.

Muslimanski „intelektualci” protiv Papina pohoda Banjoj Luci

Skupina muslimansko-bošnjačkih intelektualaca protiv je Papina dolaska u Banju Luku. Kao razlog u pismu se navodi da je Banja Luka glavni grad zločinačke Republike Srpske, entiteta u kojem se slobodno šecu ratni zločinci Ratko Mladić i Radovan Karadžić. U Sarajevu su se 4. veljače sastali članovi Međureligijskog vijeća i Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Upozoravajući na teško stanje kardinal Vinko Puljić je izjavio: „Vjerske zajednice i Crkve u ovoj zemlji su stvarnost, a mi u ovoj državi pravno ne postojimo.” Zatim je pozvao sve da rade za opće dobro svih građana Bosne i Hercegovine.

Čestitke islamskim vjernicima

Hrvatski biskupi čestitali su Kurban Bajram vjernicima islamske vjeroispovijesti. O Papinu pohodu Republici Hrvatskoj koji će trajati od četvrtka 5. do ponedjeljka 9. lipnja razgovarali su predstavnici Crkve i Države u Zagrebu 7. veljače. Tom prigodom Sveti Otac bi pohodio Rijeku, Dubrovnik, Osijek, Đakovo i Zadar.

Blagdan hrvatskoga mučenika nadbiskupa kardinala bl. Alojzija Stepinca kojeg su komunističke vlasti umorile proslavljen je diljem domovine. U njegovu rodnom Krašiću pedesetak svećenika sudjelovalo je u mis-

U Krašiću se na blagdan bl. A. Stepinca okupe brojni vjernici

nom slavlju koje je predvodio najstariji svećenik zagrebačke biskupije nekadašnji Stepinčev tajnik devedesetogodišnji mons. Stjepan Lacković. U zagrebačkoj prvostolnici misno slavlje predvodio je nadbiskup zagrebački mons. Josip Bozanić koji je rekao kako je u Stepincu sažeta, a što je papa Ivan Pavao II. posvjedočio cijela tragedija koja je pogodila Europu tijekom dvadesetog stoljeća. Obilježena je velikim zlima fašizma, nacizma i komunizma. Kardinal Stepinac pripada onim vrijednostima na kojima smo kao kršćani i katolici pozvani graditi novu Europu.

Crkva protiv odluke političara

Diljem domovine na blagdan Gospe Lurdske pozivani su vjernici da mole za mir u svijetu. Za rješenje krize mirnim putem između SAD-a i Iraka Stalno Vijeće Hrvatske biskupske konferencije pozvalo je vjernike na molitvu za mir. Svećenici dubrovačkog dekanata zbog pristanka Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske uz američku administraciju uputili su hrvatskim vlastima pismo u kojem između ostalog stoji da su protiv rata Amerike na Irak, i da se sve rješava mirnim putem. U Pismu svećenici ističu da su protiv rata jer su i samo nedavno iskusili rat i znaju što je razaranje i prolijevanje krvi. U Bosni i Hercegovini nastavljaju se pripreme za proslavu Katoličkoga dana. O. A.

RAZGOVOR S NOVIM NACIONALNIM RAVNATELJEM NJEMAČKE BISKUPSKE KONFERENCIJE ZA PASTORAL KATOLIKA DRUGIH MATERINSKIH JEZIKA VLČ. WOLFGANGOM MIEHLEOM

Misije nisu prolazna pojava

Nedavno je Njemačka biskupska konferencija imenovala gosp. Wolfganga Miehlua novim nacionalnim ravnateljem za pastoral vjernika drugih materinskih jezika. Wolfgang Miehle je od 7. siječnja ove godine preuzeo službu nacionalnog ravnatelja. Kako bi se čitatelji upoznali s novim nacionalnim ravnateljem, njegovom odgovornom službom te njegovim dosadašnjim iskustvima s Hrvatima katolicima u Njemačkoj, upriličen je ovaj razgovor.

Žz: Za početak, recite nekoliko riječi o sebi: koje ste dosad službe obnašali?

Wolfgang Miehle: Rođen sam 19. prosinca 1945. godine u Jettingenu. Za svećenika sam zaređen 27. lipnja 1970. u Dillingenu na Dunavu. Moja rodna biskupija je Augsburg. U početku sam nekoliko godina bio župni vikar u Dillingen/Donau, Kempten/Allgäu i Obertsdorf/Oberallgäu, a od 1. rujna 1977. do 31. kolovoza 1998. godine župnik u gradu Senden/Illar, kod Ulma. Od 1. rujna 1998. preuzeo sam službu predsjednika Katoličkoga radničkog pokreta (KAB) u biskupiji Augsburg, a s time ujedno službu dušobrižništva u poduzećima, te dušobrižništva za vjernike drugih materinskih jezika u biskupiji Augsburg. Usto sam od 1. siječnja 1999. imenovan dijecezanskim dušobrižnikom za muševu u istoj biskupiji. Također sam na saveznoj razini imenovan zamjenikom predsjednika u udruženju crkvenog radnog vijeća za dušobrižništvo muševa u Fuldi. Krajem lipnja 2002. godine, na prijedlog pastoralne komisije Njemačke biskupske konferencije, pozvan sam na službu počasnog duhovnog savjetnika za dušobrižništvo mu-

ževa u Saveznoj Republici Njemačkoj. Sad sam od 7. siječnja 2003. došao na službu nacionalnog ravnatelja za dušobrižništvo vjernika drugih materinskih jezika. Određeno vrijeme — sve do rješenja mog nasljedstva u raznim službama u biskupiji Augsburg — ja ću i dalje nastaviti vršiti svoje obveze u Augsburgu i redovito biti na relaciji Augsburg — Bonn. No, od mojih dosadašnjih zadataka zadržat ću službu biskupijskog referenta za dušobrižništvo vjernika drugih materinskih jezika u biskupiji Augsburg i počasnog duhovnog savjetnika za dušobrižništvo muševa.

Brojni zadaci nacionalnog ravnatelja

Žz: Hoćete li naše čitatelje upoznati sa službom nacionalnog ravnatelja?

Wolfgang Miehle: Zadatak nacionalnog ravnatelja sadrži prije svega pet područja od kojih želim istaknuti prvo područje koje se odnosi na dušobrižništvo katolika drugih materinskih jezika. U to spada osiguravanje, u suradnji s biskupijama, dušobrižništva za katolike drugih materinskih jezika koji žive u Njemačkoj; centralna koordinacija dušobrižnika koji rade u 540 stranih župa u Njemačkoj; u dogovoru s dotičnim nacionalnim biskupskim konferencijama imenovanje delegata i predstavnika dušobrižnika; pastoralno praćenje dušobrižnika, posebice delegata i predstavnika dušobrižnika; organiziranje godišnjeg skupa za dušobrižništvo stranaca, sastanka dijecezanskih referenata i sl.; koordinacija rada u „Savjetu za dušobrižništvo stranaca“; sudjelovanje u izradi i u primjeni Nove koncepcije dušobrižništva za katolike drugih materinskih jezika. Uz ovo važno područje tu su još i područja djelovanja u pogledu međunarodnih i ekumenskih zadataka, za tim ono što spada u posebna pastoralna područja koja su u nadležnosti nacionalnog ravnatelja te političko, društveno i karitativno područje.

„Dušobrižništvo obuhvaća cijelog čovjeka“

Žz: Čemu ćete dati prioritet u svom djelovanju?

Wolfgang Miehle: Zadaću nacionalnog ravnatelja u prvom redu shvaćam kao pastoralnu zadaću. Uz sve nužne poslove u uredu, po mom mišljenju, u središtu svakog dušobrižništva uvijek mora stajati konkretan čovjek sa svojim željama i potrebama. Stoga mi je posebno važan kontakt sa zajednicama drugih materinskih jezika, njihovim svećenicima i suradnicima, delegatima i predstavnicima dušobrižnika kao i dijecezanskim referentima. Rado ću također — ukoliko budem mogao vremenski uskladiti — sudjelovati na sastancima i skupovima pojedinih jezičnih skupina kako ne bih izgubio kontakt s ljudima koji su mi povjereni. Budući da dušobrižništvo uvijek želi obuhvatiti cijelog čovjeka, sve važniji

Integracija se nipošto ne smije shvatiti kao zahtjev ili poziv na asimilaciju niti se smije pogrešno tumačiti kao multikulturalna svejednakost.

postaje — zbog same vjerodostojnosti našeg pastoralnog — društveno-politički angažman Crkava koji proizlazi iz vjerskog temelja. U okvirima mojih mogućnosti, također ću se u raznim gremijima rado zato zalagati.

Žz: Koliko i na koji način katolici drugih materinskih jezika utječu na svekoliku crkvenu situaciju u Njemačkoj?

Wolfgang Miehle: Nasuprot jednom djelomice široko rasprostranjenom razmišljanju vrlo uskih granica, zajednice drugih materinskih jezika mogu doprinijeti univerzalnosti Crkve te mogu kroz vlastita iskustva pridonijeti otvaranju prema gorućim pitanjima migracije. S tim u svezi trebalo bi u njemačkim zajednicama još više nastojati da zajedničko djelovanje njemačkih i zajednica drugih materinskih jezika shvatimo ne pod vidom činjenja djela milosrda (Mt 25) već

da budemo putokazi Duhovskog događaja (Dj 2), kao osnovne dužnosti sveopće Crkve.

Žz: U kojem će se, prema Vašem mišljenju, pravcu razvijati zajednice drugih materinskih jezika u Njemačkoj?

Wolfgang Miehle: Po Novoj koncepciji dušobrižništva katolika drugih materinskih jezika, koju će Njemačka biskupska konferencija uskoro prihvatiti, zajednice drugih materinskih jezika se neće više smatrati samo prolaznom pojavom unutar Crkve u Njemačkoj. No, one će samo onda imati budućnost ako uspije — čemu se i nadamo — još odlučnija funkcija povezivanja između njemačkih i zajednica drugih materinskih jezika. Pritom su i zajednice drugih materinskih jezika kao i njemačke zajednice pozvane na još intenzivnije zajedništvo. Svakako možemo sa zahvalnošću konstatirati da je to — upravo posljednjih godina — skoro svugdje vidljivo i da je na mnogim mjestima postalo već godinama prihvaćena praksa.

Žz: Poznato je da njemačka Crkva već više godina radi na izradi Nove koncepcije dušobrižništva katolika drugih materinskih jezika. U kojoj je fazi Koncepcija i što će ona novoga donijeti na tom specifičnom pastoralnom planu?

Wolfgang Miehle: Nakon višegodišnje pripreme — uostalom i s intenzivnim uključivanjem iskustava i poticaja zajednica drugih materinskih jezika — sad se nalazimo u posljednjoj fazi prihvaćanja Nove koncepcije. Može se računati da će njemački biskupi na proljetnom zasjedanju usvojiti taj dokument. Time je onda postavljen siguran i prema budućnosti orijentiran temelj za dušobrižništvo u zajednica-

ma drugih materinskih jezika. Uz mnoga pastoralna pojedinačna uređenja u prvom se redu radi o priznavanju i razvijanju posebnog i neophodnog značenja zajednica materinskih jezika u pogledu na identitet i ukorjenjenje u vlastitoj kulturnoj i religioznoj tradiciji kao i stalnoj aktualnoj zadaći funkcija povezivanja s njemačkim zajednicama i o potpori u nastojanjima glede integracije i sudjelovanja u Crkvi i u društvu. To upravo u sadašnjem društveno-političkom kontekstu nosi neizmjereno značenje.

Pozitivna iskustva s hrvatskim dušobrižnicima i zajednicama

Žz: U Njemačkoj živi brojna hrvatska zajednica, koja se okuplja u 85 misija. Kakva su vaša iskustva s Hrvatima katolicima u ovoj zemlji?

Wolfgang Miehle: Već mnogo godina imao sam priliku u biskupiji Augsburg sa svećenicima, redovnicama i članovima župe iz tri hrvatske katoličke misije u ovoj biskupiji, ali i s hrvatskim svećenicima i vjernicima iz moje prijašnje župe i u susjednim župama, uspostaviti dobar kontakt i pritom sam stekao vrlo dobra iskustva. Dušobrižnika iz hrvatske zajednice u Kemptenu poznajem skoro 30 godina. U mojoj bivšoj župnoj zajednici je jedan hrvatski teolog iz Zagreba mnoge godine radio kao vjeroučitelj i osim toga angažirao se kao lektor i pomoćnik kod podjele sakramenta Pričesti i kao voditelj biblijskog okruška KAB-a. Također sam s hrvatskim dušobrižnikom moje susjedne zajednice više od deset godina njegovao povjerljivu i prijateljsku suradnju. Mnogo sam djece i mladih iz hrvatskih obitelji u mojoj bivšoj župi pripremio za sakramente Pričesti i Potvrde. Jedno od najljepših iskustava bilo je 1994. godine 160-ero njemačke djece iz moje tadašnje župne zajednice primilo sakrament Potvrde od pomoćnog sarajevskog biskupa dr. Pere Sudara. U toj je prigodi mons. Sudar u pripremi na taj sakrament nekoliko sati djeci i roditeljima, kao svjedok, zorno prikazivao razrušeno Sarajevo. Moja je tadašnja župna zajednica reagirala jednom spontanom akcijom pomoći Europskoj školi koju je osnovala biskupija Sarajevo. Valja također istaknuti kako će 1. i 2. lipnja ove godine kardinal Vinko Puljić u mojoj prijašnjoj susjednoj župi

podijeliti sakrament Potvrde i nakon toga imati sastanak s oko trideset hrvatskih svećenika na kojem ću, naravno, i ja sudjelovati.

Žz: Danas se u Crkvi i u društvu u Njemačkoj često govori o integraciji. Što bi to po Vašem mišljenju posebno značilo?

Wolfgang Miehle: Integracija je jedan od pojmova koji je danas najčešće u uporabi. Ona se nipošto ne smije shvatiti kao zahtjev ili poziv na asimilaciju niti se smije pogrešno tumačiti kao multikulturalna svejednakost. Radi se, štoviše, o međusobnom otvaranju i suradnji između zemlje domaćina i migranata bez očekivanja ili zahtjeva za odricanjem od vlastitog kulturalnog, socijalnog i religioznog identiteta i tradicije. Sa strane migranata to znači „naći se“ u ovdašnjim okolnostima; sa strane njemačkog pučanstva to znači spoznaju i priznanje da migracija nije prijetnja, gubitak ili osiromašenje, već proširenje horizonta i obogaćenje u društvu i Crkvi, privredi i kulturi.

Žz: Hrvatski dušobrižnički ured već više godina organizira pastoralne skupove za hrvatske pastoralne djelatnike s područja zapadne Europe. To je prigoda da i Vi sudjelovanjem na tim skupovima bolje upoznate Hrvate katolike i njihove probleme?

Wolfgang Miehle: U prošloj godini bile su godišnje duhovne vježbe za hrvatske dušobrižnike s područja Zapadne Europe u kući Leitershofen u biskupiji Augsburg i sastanak bavorskih hrvatskih svećenika u Münchenu. Oba puta imao sam priliku sudionicima uputiti pozdravnu riječ i porazgovarati s njima. Rado ću, kad bude prilika, opet sudjelovati na takvim susretima stoga što su oni korisni za međusobnu komunikaciju i upoznavanje, te za povjerljive međusobne ljudske susrete.

Žz: Što za kraj želite poručiti našim čitateljima?

Wolfgang Miehle: Na kraju želim zahvaliti što ste mi dali priliku da se predstavim Vašim čitateljima i čitateljima. Radujem se suradnji s hrvatskim zajednicama i sve Vas molim za Vaše povjerenje i Vašu potporu kako bismo zajedno mogli svladati izazove dušobrižništva za nama povjerene ljude i integracijska nastojanja u našem društvu. **Razgovarao: Adolf Polegubić**

Korizma — vrijeme odricanja za nekoga

Zakoračili smo u korizmu, a korizma je, kako je to opće poznato, vrijeme od četrdeset dana u kojem se kršćani pripremaju za slavlje najvećeg blagana — Uskrsa. Korizma započinje na Čistu srijedu ili Pepelnicu, a traje do Velikog petka, kao vrijeme koje služi za pripremu za Uskrs. Čista srijeda je nazvana Pepelnicom zbog crkvene tradicije jer se toga dana svakoga člana vjerničke zajednice pospe blagoslovljenim pepelom, ili pepelom na čelu obilježi znak križa. Pepee upućuje na važnost čišćenja pokore tijekom korizme, ali i vraća u svijest vjernika njegovo stanje zemaljske prolaznosti. Kroz to vrijeme u životu kršćana je intenzivnije istaknuta potreba posta i molitve, sabranosti, uviđanja svojih vlastitih propusta te svjesnijeg donošenja odluke da se stanje popravi. To preispitivanje odnosa uvijek je usmjereno prema Bogu i prema bližnjemu. Ljubav prema Bogu uvijek uključuje i našeg bližnjega. Ne može se ljubiti Boga, a da se ne ljubi bližnjega.

Trajanje korizme u povijesti

Korizma je u Crkvu uvedena u 4. stoljeću kao spomen na četrdesetogodišnji boravak Izraelaca u pustinji i na četrdesetodnevni Isusov boravak u pustinji. Razdoblje preduskrasnog posta u prva tri stoljeća kršćanstva bilo je različito, a trajalo je od tri dana do tjedan dana. Već Nicejski sabor 325. godine govori o četrdeset dana pripreme. Krajem 4. stoljeća spominje se post od četrdeset dana prije Uskrsa koji se na Zapadu nazivao quadragesima, a održavao se i na Istoku i na Zapadu. Korizmeni post povezan je s postom kojega su se morali pridržavati kandidati za krštenje na Uskrs. Broj četrdeset se povezuje s četrdesetodnevnom postom Mojsija, Ilije i Krista.

Valja također istaknuti kako je u početku post bio strog i dozvoljavao se samo jedan obrok dnevno, a uzimalo ga se uvečer. Post je zabranjivao jedenje ribe i mesa, a u nekim mjestima čak i mliječnih proizvoda. Kasnije, od 9. stoljeća post se ublažio dozvoljavanjem jedenja ribe i jaja, a obrok se pomakao na raniji dio dana. U posljednjih nekoliko stoljeća

jedenje mesa se dozvoljava osim petkom. Također se i isticanje biti korizme promijenio. Dugo je u puku shvaćanje korizme bilo povezano s tjelesnom patnjom. „Drugi vatikanski sabor je pomakao naglasak na duhovnu pripremu za pashalno otajstvo Uskrsa i proširio je post na druge oblike pokore te dodao molitvu i druga djela milosrđa“, kaže Antony D. Andreassi. Svakako, cilj korizme nisu molitva, post i djela milosrđa, već sredstva kako bi se kršćanin što

Pepee upućuje na važnost čišćenja pokore tijekom korizme, ali i vraća u svijest vjernika njegovo stanje zemaljske prolaznosti. Kroz to vrijeme u životu kršćana je intenzivnije istaknuta potreba posta i molitve, sabranosti, uviđanja svojih vlastitih propusta te svjesnijeg donošenja odluke da se stanje popravi.

kvalitetnije pripremio na slavlje Uskrsa. Također korizma pomaže da se kršćani to vrijeme intenzivnije podsjete na svoju grešnost te da se vrate svojoj krsnoj nevinosti.

Solidarnost s ljudima u potrebi

„U Rimokatoličkoj Crkvi danas se pod postom podrazumijeva takvo uzdržavanje od jela da se na dan posta možemo najesti samom jednom, a za ostala dva obroka, ujutro i navečer, uzimamo samo nešto od uobičajene količine, a također se traži da ne jedemo ništa između obroka. To obvezuje osobe u dobi od dvadeset i jedne do navršene pedeset i devete godine. Iako je post obavezan samo na Pepelnicu i Veliki Petak, preporuča se i češće te općenito kao pokorničko djelo“, ističe John F. Craghan. Novim crkvenim odredbama, godine 1966. pokorničkim dani-

Korizma započinje na Čistu srijedu obredom pepeljavanja

ma posta i nemrsa postaju Čista srijeda i Veliki petak. „U crkvenoj je praksi da se vjernici u korizmeno vrijeme ispovjedu, u novije doba i da izaberu osobna djela pokore (skrb za bližnje, određena pobožnost).“

U smislu pokorničkog djela post je također način solidarnosti s gladnima i svima onima koji su u raznim vrstama životnih kušnji. Svrha je posta da vjernike čini svjesnima Božje prisutnosti, a to je vidljivo i iz prikaza Isusova posta u pustinji. Post ih jača u oslanjanju na Boga ali i poslušnosti Njemu. Post se također povezuje s vjernošću Bogu i njegovu zaku.

Kako kaže Drugi vatikanski sabor, važnost je korizmene pokore u tome da bude prepoznatljiva i prema vani u društvenom ozračju. Pritom posebno u korizmi, ali i tijekom cijele godine, treba doći do izražaja i karitativno i crkveno socijalno djelovanje. Nije li zbog toga Caritas, kao ostvarenje djelatne ljubavi prema bližnjemu i ustanovljen. Ako ne bi ispunjavao tu svoju prvotnu zadaću, moglo bi se postaviti i pitanje njegove svrhovitosti.

O korizmenom odricanju sve se više govori u afirmativnom smislu. Tako, nije cilj korizmenog odricanja odrićanje od nečega, već za nekoga a to je na prvom mjestu Bog, a zatim i bližnji. Tako gledano korizmeno vrijeme dobit će onaj potpuni pravi smisao ostvarenja pune ljubavi prema Bogu i bratu bližnjemu koji je u ovom suvremenom dobu pritisnut brojnim nedaćama i žudi za našom solidarnošću i pomoći.

Priredio: A. P.

Caritativno djelovanje i korizma

Vjerujem da ćete se čitajući naslov zapitati, što ima Caritas s korizmom, odnosno korizma s Caritasom? Isto sam si pitanje postavio i ja kad sam bio zamoljen da napišem kratko razmišljanje na zadanu temu. Moj prvi odgovor je glasio: ništa, ili gotovo ništa.

Taj odgovor temeljio se na mom iskustvu rada u organizaciji Caritas, udruzi koja se s jedne strane temelji na crkvenim odredbama i zakonima, a s druge strane na propisima zakona o civilnim udrugama. Tu Caritas po civilnom zakonu djeluje kao dobrotvorna udruga i partner je državi na principu subsidiarnosti, preuzimajući socijalne zadaće koje bi u stvari morala preuzeti država.

Kad sam svoje promišljanje usmjerio na caritas kao djelotvornu ljubav na koju sam i sam pozvan, vrlo mi je brzo postalo jasno da on itekako ima veze s korizmom. Vrijeme korizme mora dapače biti posebni izazov za caritas, onaj caritas koji je uz Euharistiju i navještanje Evanđelja bitni nosilac i temelj cjelokupnog djelovanja Crkve. On je prisutan i tamo gdje ne postoji organizirani Caritas sa nizom zaposlenih stručnjaka. Taj vid Caritasa mora biti prisutan u svakom vjerniku jer se preko njega očituje djelotvorna ljubav. „Kao što je tijelo mrtvo bez duše, tako je i vjera mrtva bez djela.“ (Jak 2, 26).

Korizma je vrijeme priprave na najveći kršćanski blagdan, na blagdan Uskrsnuća našega Gospodina. Stvarnost Kristova uskrsnuća je i stvarnost našega uskrsnuća i naše vjere u vječni život.

Gotovo sve religije svijeta poznaju vrijeme priprave na predstojeće blagdane. To je posebno vrijeme u kojem se svjesnije živi, u kojem se posebno poštuju određene odredbe i propisi. U islamu je to mjesec posta Ramadan. To vrijeme služi za nutarnju pripravu kako bi se blagdani dočekali spremniji i slavije bilo potpunije.

Za nas vjernike je korizma vrijeme pokore, vrijeme preduskrzne priprave na središnji blagdan kršćanstva, na uskrsnuće Gospodinovo.

U novije vrijeme s korizmom se povezuje post i to u smislu skidanja suvišnih kilograma. Međutim to nije pravilno shvaćanje korizme i u njoj kršćanske pokore i odricanja. Korizma bi trebala biti vrijeme posta, molitve i odricanja, odnosno darivanja i skrbi za one koji su siromašni, bolesni i nemoćni. Takva korizma otvara širom vrata caritasu svakog pojedinca. Kod posta se uglavnom radi o našoj spremnosti na dublje promišljanje, na preispitivanje svojih svakodnevnih životnih navika i njihovo uklanjanje. To znači promijeniti svoj život, naći novo usmjerenje, znači odricanje od nečega izvanjskoga vidljivoga i onoga unutarnjega nevidljivoga, znači napor i pokušaj riješiti se neke ovisnosti. U korizmi treba posebno usmjeriti zauzetost za brata čovjeka. Moramo sebi posvijestiti suodgovornost u društvu i u Crkvi i nanovo se otvoriti Bogu, njegovoj milosti i riječi.

Kršćanska korizma, koja traje 40 dana ima duboko biblijsko značenje.

Korizma mi pruža priliku da postanem slobodniji tako što se oslobodim svojih potrošačkih navika i ovisnosti: pušenja, alkohola, pretjeranog gledanja televizije, buljenja u računalo; od nezdravog života.

Radi se o simboličnom broju posebne Božje blizine i našoj spremnosti na pokoru i obraćenje. Izraelski je narod 40 godina hodao pustinjom i katio se u mnogim teskoćama i problemima. Majsijs je 40 dana boravio na brdu Sinaj. Prorok Ilija proveo je 40 dana na Horebu, a Isus 40 dana provodi u pustinji gdje se priprema za svoje poslanje.

Crkva nas poziva da u korizmi na poseban način provedemo „duhovni pregled“ („tehnički pregled“), tj. da se svaki pojedinac iskreno zapita i dade odgovor gdje stoji pred sobom, pred bratom čovjekom i pred Bogom. Trebamo ustanoviti gdje smo skrenuli, gdje smo sagriješili prema sebi, prema bližnjemu i prema Bogu, te pokazati spremnost kajanja, pokore i obraćenja u sakramentu Pomičenja. Na to nas poziva i Evanđelje: „Obratite se i vjerujete Evanđelju“ (Mk 1, 15).

Što korizma znači za mene? Ono što ću od nje i u njoj učiniti. Ona mi pruža priliku da postanem slobodniji tako što se oslobodim svojih potrošačkih navika i ovisnosti poput pušenja, alkohola, pretjeranog gledanja televizijskih programa, buljenja u računalo, od nezdravog života. Korizma ima i zdravstveni vid, napose ako su post i odricanje vezani s konkretnim oblicima ponovnog posvješćivanja i usmjeravanja vjere na ono što je bitno i što sam već davno želio započeti. Kako u korizmi veći broj ljudi donosi odluke o odricanju od nečega, mogućnost je veća da se i ja pridružim istomišljenicima s kojima ću zajedno krenuti na put obnove. To će mi sa sigurnošću olakšati ustrajnost u odluci. Prvo se međutim moram zapitati što mogu učiniti ja osobno? Moram se iskreno upitati, što je to kod mene problematično? Tek onda mogu odrediti konkretne poteze koje ću vući, po mogućnosti zajedno s istomišljenicima (obitelji, prijatelji, rodbina...). To se može odnositi na hranu, piće, govor, razmišljanje, ograničenje mojih potrošačkih navika itd. Na taj način uštedena sredstva ili vrijeme mogu upotrijebiti za potrebne izravno ili posredstvom organiziranog Caritasa. Međutim, ne samo odricanje od nečega već i aktivno ponašanje se može mijenjati na način da nađem više vremena za razgovor u obitelji, s prijateljima, sa susjedima, na radnom mjestu, za čitanje Sv. pisma i razgovor o vjeri. Kod toga nisu odlučujući samo uspjesi već se radi o znaku dobre volje i spremnosti na promjenu, odnosno novi početak. Korizma je prema tome izvanredna prilika za Caritas, jednaka za profesionalce u udruženom Caritasu kao i za svakog vjernika kojemu je kršćanski caritas važan vid djelovanja i vjere. U korizmi bi svaki čovjek trebao svoje djelovanje dublje promisliti. Svi zajedno, profesionalci i dobrovoljci, moramo u korizmi ostaviti barem dijelić prostora caritasu kako bi ljudi u našem okruženju primjetili da se nešto događa, da smo ljubazniji, da strpljivo slušamo i nesebično im stojimo na raspolaganju. Zato je, naravno, potrebno osobno odricanje i spremnost na pokoru. Počinje korizma, obratimo se i započnimo živjeti caritas.

Stjepan Herceg

HKM BIELEFELD

Živa vjernička zajednica

|| Hrvatska katolička misija Bielefeld broji više od 3.000 vjernika, a osnovana je 1. studenoga 1971. ||

Hrvatska katolička misija Bielefeld (Turnerstr. 4, 33602 Bielefeld, tel./fax. 0521 62818) osnovana je 1. studenoga 1971. godine, a broji više od 3.000 vjernika. Od početka samostalnog djelovanja misije njezin je voditelj vlč. Slavko Rako, svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije. Vlč. Josip Strujić, također svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije, došao je 1964. godine na područje nadbiskupije Paderborn i smjestio se u Dortmundu odakle je pastoralno posluživao Hrvate katolike u okolnim mjestima. Također je povremeno vodio brigu i o Hrvatima katolicima u Bielefeldu. Misija je 9. studenoga 1996. svečano proslavila 25. obljetnicu djelovanja.

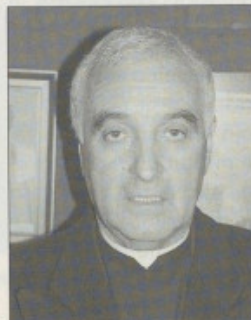
Na molitvenom skupu i mladi bračni parovi

Služba Božja slavila se punih dvadeset i pet godina u crkvi sv. Josipa u Bielefeldu, a od 1. studenoga 1997. misna i druga slavlja služe se u crkvi Marije Kraljice u Bielefeldu. Mise se nedjeljom i blagdanom slave u crkvi Marije Kraljice u Bielefeldu u 13 sati, Donauschwabenstrasse 38; u Paderbornu u Kapuzienkirche u 10 sati, An den Kapuzinern 5-7 (Liboriarium); svake druge nedjelje u mjesecu misa se služi u crkvi sv. Mihaela u Versmoldu u 16 sati, Kämpensstrasse 8, te prema dogovoru. Vrlo se često euharistijska slavlja služe i subotom u 16 sati u Bielefeldu, a katkada subotom uvečer i u okolnim mjestima. Utorkom i četvrtkom u 17 sati služi se euharistijsko slavlje u Bielefeldu, a prije mise moli se krunica. Svakoga petka u misijskim se prostorijama od 19 do 21 održava molitveni skup s meditacijom i večernjom. Na tom molitvenom skupu, kojemu se u misiji daje velika važnost, okupi se do 30 vjernika, među kojima i mladi bračni parovi. Vjeronauk se u misiji održava petkom od 14.00 do 18.00 sati i subotom od 11.00 do 16.00 sati. Za one koji su radi športa spriječeni, vjeronaučna je pouka po do-

govoru. U vrijeme pripreve za sakramente Pričesti i Potvrde na vjeronaučne se susrete uključe i roditelji. Vjeronaučna se pouka u Paderbornu održava prema dogovoru s roditeljima. Tako je i u Versmoldu.

Pružanje pomoći na razne načine

„Uz pastoralnu skrb našim vjernicima nastojimo pomoći i na druge načine, pomažući im često u svakodnevnim konkretnim problemima povezanim s burzom rada, socijalnim uredom, posjetom liječnicima, bolnicama i sl. Po-

Voditelj misije vlč. Slavko Rako

domovina, ili se po potrebi organiziraju susreti s obiteljima u našem centru. Ovisno o tematici uključujemo i druge stručnjake za određena pod-

Vjernici za vrijeme mise u crkvi Marije Kraljice u Bielefeldu

sebno težište pastoralnog rada u misiji je povezano s radom s djecom i mladima. To se posebno ostvaruje radom u tri skupine. U prvoj su skupini djeca do 10 godina (prvopičesnici); u drugoj su djeca do 15 godina (krizmanici), a u trećoj su mladi nakon sakramenta Potvrde. Cilj takvog rada je usmjeren prema zajedništvu mladih u našoj zajednici, ali i Katoličkoj Crkvi uopće. Uz rad s mladima okrenuti smo i radu prema odraslima. U svom dušobrižničkom djelovanju posjećujem obitelji, bolnice, prognanike te naše ljude u zatvoru. Rad s obiteljima je često povezan s redovitim posjetama, posebno obiteljima s djecom i mladima, te obiteljima s određenim životnim problemima. Posjećujem obitelji u njihovim

ručja. I stariji su uključeni u život ove naše zajednice. U misiji važnu ulogu imaju i hodočašća. Redovito svake godine na Duhovski ponedjeljak hodočastimo u Neviges, a također i u druga svetišta. Također, posebno preko praznika, naši vjernici posjećuju i druga svetišta u domovini ili izvan domovine, kazao je vlč. Rako dodavši kako se u misiji također vodi briga i o zajedničkoj suradnji s njemačkim župama. „To se odnosi posebno na zajednička misna slavlja u Bielefeldu, Paderbornu i Versmoldu. Sudjelujemo također u zajedničkoj tijelovskoj procesiji s njemačkim vjernicima. U okviru tjedna za strance slavimo zajedničku misu s njemačkim zajednicama na području naše misije. Posebno su

pritom važna dvojezična misna slavlja kojima pribiva veliki broj vjernika. Također se redovito odazivam na susrete s predstavnicima njemačke Crkve u Paderbornoj nadbiskupiji. Moram istaknuti kako se u naše aktivnosti uključuje i njemački vjernici, a također i naši u aktivnosti koje oni organiziraju. To je dvosmjerni put integracije, davanja i primanja", istaknuo je vlč. Rako koji je podsjetio na zauzetu karitativnu aktivnost u misiji poglavito u vrijeme Domovinskog rata. „Na taj smo način naše ljude iz misije nastojali povezati s domovinskom Crkvom i njezinim brojnim potrebama. Pomoć je preko svih hrvatskih biskupija upućivana onima kojima je bilo najpotrebnije. S obzirom da sam svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije nastojao sam biti u neku ruku i kao most između Splitsko-makarske i Paderborne nadbiskupije koja na razne načine pomaže Splitsko-makarsku nadbiskupiju. Mi Hrvati u Bielefeldu imamo blagodat da se okupljamo u crkvi njemačke župe koju vodi hrvatski svećenik vlč. Blaž Kovač, koji često pomaže i nama u pastoralnom djelovanju. Zahvalan sam također i mojoj obitelji, bratu dr. Iliji i nevjesti Silvani, koji su mi na razne načine od pomoći, a i sami su uključeni u razne pastoralne aktivnosti u misiji“, kazao je na kraju voditelj misije vlč. Slavko Rako.

„Važno je i angažiranje roditelja“

U misiji od 15. listopada 1980. kao pastoralna suradnica djeluje Marica Mraz. Udana je i majka već odrasle kćeri. „Uz redoviti posao u misiji, zajedno sa župnikom vlč. Ra-

kom, održavam vjeronaučnu pouku, pripremam djecu i mlade za prvu Pričest i Potvrdu, ali i za Biblijsku olimpijadu i susrete mladih. Moja je dužnost angažirati mlade za misno slavlje, što po savjesti rado i radim. Također svake nedjelje i blagdana sviram u crkvi Marije Kraljice u Bielefeldu. Mislim da je posebno u pastoralnom djelovanju važno angažirati i roditelje, jer ako djeca i mladi nemaju potporu roditelja, teško se može što učiniti. Nastojim također što više mladih osposobiti za misno pjevanje. U misiji također djeluje i folklorna skupina u kojoj su angažirana i djeca i mladi. Vodim također i tamburaški zbor djece i mladih, i to dvije skupine. U duhu integracije s nekoliko pjevača iz naše zajednice pjevamo u župnom zboru njemačke župe Marije Kraljice. Također sam aktivna u pripremi prigodnih misijskih priredbi i zabava: božićno slavlje, karneval, Majčin dan, prvopričesničko slavlje i Nikolinje. Naše pastoralno djelovanje svesrdno podupiru članovi Pastoralnog vijeća. Pastoralno vijeće broji dvadeset članova, koji također svatko na svoj način nastoje dati doprinos djelovanju u ovoj svojoj zajednici. U tom zahtjevnom radu u misiji angažirana je i moja obitelj, muž Mato i kći Marina. Sa zadovoljstvom se prisjećam u misiji slavlja sakramenta Potvrde 1. prosinca prošle godine, kada je misiju pohodio splitsko-makarski nadbiskup mons. dr. Marin Barišić. Bila je to svojevrsna duhovna obnova cijele naše zajednice. Potvrdenici su svojim angažmanom našli svoje mjesto u našoj zajednici. Dolaze na nedjeljna misna slavlja, aktivni su kao čitači te dolaze na pouku u misiju, a dosta ih se uključilo i u folklor. Još mogu samo reći da nastojim što više biti pastoralno nazočna na cijelom području naše misije“, kazala je pastoralna suradnica Marica Mraz.

Tamburaška skupina pod vodstvom pastoralne suradnice Marice Mraz

Dio misijske ministratske skupine

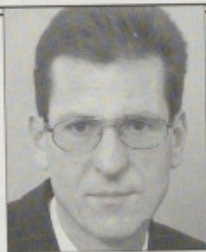
„Trebali bi biti još jedinstveniji“

O svojoj hrvatskoj katoličkoj zajednici govorili su i sami vjernici. Tako je građevinski poduzetnik Ivo Sekić koji je rođen u Novom Travniku, a od 1973. godine živi u Njemačkoj, kazao kako od početka dolazi u misiju. „Uvijek sam bio među našim ljudima, a važno je i danas da se naši ljudi okupljaju, posebno mladi. Dobro bi bilo također da budemo i međusobno jedinstveniji. Uvijek sam nastojao pomoći našim ljudima. Mislim da čovjek nikada ne bi smio u tuđini zaboraviti svoje ljude, a također niti svoje ognjište“. Angela Crnjak je porijeklom iz Banje Luke. U Njemačkoj je 22 godine. Majka je troje djece. Od početka dolazi u misiju. „To me je oduvijek prvlačilo, a tako sam nastojala odgajati i svoju djecu. Dobro je da se i naši mladi okupljaju. Važno je da ostanu u misiji nakon sakramenta Potvrde, da se ne otuđe i izgube u ovom društvu. Ivića Kovač je iz Travnika. U Njemačkoj je od 1973. „Za mene je uvijek puno značio kontakt s našom misijom. Za vrijeme rata okupljali smo se u još većem broju. Dobro bi bilo za naše mlade osmisliti još neke sadržaje da se okupljaju u još većem broju.“ Sanja Čuljak je rođena u Njemačkoj. Roditelji joj potječu iz Mostara. Još kad je bila mala redovito je s roditeljima dolazila u misiju, a to je nastavila i kasnije.“ Anto Valjan otac je četvero djece. Trideset godina živi u Njemačkoj. Porijeklom je iz Travnika. Od početka je aktivan u misiji. „Uvijek me radovao kontakt s našim ljudima, a to sam nastojao prenijeti i na svoju obitelj. Ukupno sam zadovoljan sa svim što se događa u misiji, jedino bismo trebali biti još jedinstveniji.“

Tekst i snimci: A. Polegubić

Piše:
dr. Ante
Vučković

Razumiješ li što čitaš?

|| Biblija se ne čita kako bismo znali što u njoj piše, nego kako bismo učili umjetnost življenja kroz odnos s Bogom. ||

Otvorimo li Bibliju u njezinom prvom, većem dijelu, onom kojeg nazivamo Starim zavjetom, naići ćemo na mnoga mjesta koja zbunjuju. Opisi nasilja, Jahvine pristranosti, ljudskih nevjera, opisi zastranjenja u praznovjerje, izvještaji o neodržavanju zakona i kulta, priče o prijeverama, nevjerama, ubojstvima. Biblija je prepuna ljudskih, odveć ljudskih elemenata, a da bismo iz prvog čitanja mogli razabrati kako je to ona nadasve Božja riječ.

I nije rijetko da se kršćani, upravo u trenutku kada se odluče uozbiljiti svoj odnos s Bogom, graditi ga na izvoru njegove riječi, nađu u nedoumici i nejasnoći. Htjeli bi u Bibliji pronaći pomoć njegove riječi pri svojim odlukama za život, a u Starom zavjetu nađu opise nasilja i smrti. Htjeli bi se osloniti na Božju stabilnost i nepromjenjivost, a nađu na mnoga mjesta koja opisuju kako se Jahve mijenja, kaje, srdi, raduje, mijenja mišljenje, ulazi u pogodbe. Htjeli bi pronaći Boga, Oca svih ljudi, tolerantnog Boga koji sve podnosi i oprašta, a nađu rasrdenog Boga koji privilegira jedan narod, ne oprašta pogreške pa ponegdje čak i prijeti kaznom koja vremenski prelazi generaciju koja je griješila. Htjeli bi Boga koji odgovara njihovim očekivanjima, predodžbama, često puta i snažnom iskustvu, a susretu se s nekim tko ne ulazi u njihova očekivanja i predodžbe.

Susret s tim mnoštvom poteškoća koje valja prevladati kako bi se uopće moglo naslutiti na koji način je u Bibliji moguće govoriti o Božjoj riječi ponekad je prezahtjevan. Stoga nije dovoljno čitati Bibliju. Nije najvažnije pročitati je jednom u životu. Valja se pitati ono što je Filip u Djelima apostolskim, po nadahnuću Duha, pitao Etiopljanina kada ga je našao kako čita proroka Izaiju: „Razumiješ li što čitaš?“

Božja nedostižnost

Prvo što bi trebalo naučiti iz ovog sudara naših očekivanja i opisa Božjeg djelovanja u Starom zavjetu sigurno nije prebrzi i odveć površni zaključak kako je Stari zavjet ipak nešto

drugo negoli Novi i kako se Stari nas ionako ne tiče previše, jer je u njemu riječ nadasve o židovskom narodu i njegovu odnosu s Jahvom, a mi ipak pripadamo nekom drugom narodu i vjerujemo kroz ono što je Isus naviještao. Ovo je odveć površno, jer sam Isus govori o tome kako nije došao dokinuti, nego ispuniti Pismo. I, podjednako važno, sam Isus sebe i svoje djelovanje vidi kroz ono što stoji napisano prije njegova dolaska.

Prva lekcija bi trebala, dakle, biti kako Bog nije po našoj mjeri i našim očekivanjima. Sama činjenica da u Bibliji ne nalazimo potvrde svojih očekivanja i predodžbi pokazuje nam kako nismo mi mjerilo Boga, nego kako sva naša mjerila trebaju proći kroz čišćenje, a najčešće se trebaju slomiti. Svako slomljeno očekivanje i svaki neuspjeli pokušaj shvaćanja Boga je dobrodošao i vodi me bliže Bogu. Već je sv. Augustin znao sasvim jasno da, ako razumijem, nije Bog, a ako je Bog, ne razumijem ga.

Drugo što učimo iz ovog susreta sa Starim zavjetom jest da Biblija uopće nije knjiga koja govori jezikom razumijevanja. Ne izlaže nikakve spoznaje o Bogu

na način kako to profesori čine u školi kada učenicima pojašnjavaju neki predmet. Biblija nije traktat niti knjiga o Bogu. Biblija je knjiga koja priča životne priče, ljudske životne priče sa svim mogućim dramama i kroz njih ukazuje na Boga, njegovu ulogu u ljudskim životima, njegovu prisutnost ili odsutnost. Ono što iz ovoga učimo jest nadasve snažna uputa kako Bog nije u knjigama, nego u životu i to kako nije najvažnije da ga tražim u životu drugih, onih koji vele da su ga susreli, nego kako ga valja pronaći u svom vlastitom životu.

Vodimo li računa o tome kako prva objava Jahvina imena, dana Mojsiju na brdu Horebu, „Ja sam Onaj koji jesam“, nije tumačenje načina na koji Bog postoji, nego njegovo jamstvo da će biti sa svojim narodom, u

smislu: Ja sam Onaj koji je s vama, Onaj koji će biti s vama, onda nam postaje jasnije kako Biblija govori o Božjoj angažiranosti u konkretnom životu jednog naroda, pojedinca.

Emanuel — Bog s nama

Isus je, osim punine objave, sam ujedno i ključ čitanja i razumijevanja Starog zavjeta. Stoga se Biblija ne čita kao što se čitaju druge knjige. Primjereno čitanje Biblije je iz vjere i zbog vjere. Nju se ne čita zbog informacije, nego zbog potrebe da svoj život oblikujemo prema Božjoj riječi. Ne čita je se kako bismo znali što u njoj piše, nego kako bismo učili umjetnost življenja kroz odnos s Bogom. Ne čita se kako bismo imali kriterije i spremljene navode s kojima ćemo ulaziti u borbe s drugima ili kako bismo zadobili moć nad drugima prijeteci im Božjom riječju. Biblija je Božja riječ, zrcalo u kojem vidim sebe onakvim kakav jesam pred Bogom. No, ona je

Biblija nije samo zrcalo u kojem prepoznajem gdje mi je život oslonjen na pjeskovito tlo, gdje sam se izgubio, ona je snaga koja me izvlači na kameni oslonac, svjetlo koje mi pokazuje izlaz iz vlastitog mraka.

i mnogo više. Ona nije samo zrcalo u kojem prepoznajem gdje mi je život oslonjen na pjeskovito tlo, gdje sam se izgubio, ona je snaga koja me izvlači na kameni oslonac, svjetlo koje mi pokazuje izlaz iz vlastitog mraka. Otkrićem kako je Biblija prepuna opisa ljudskih, mučnih, teških sudbina istovremeno je i otkriće kako se Bog angažira s čovjekom u njegovom realnom, konkretnom, mučnom, bolnom, krvavom životu. Odnos s Bogom se ne događa izvan svijeta u steriliziranim, andeoskim, prozračnim sferama. On je uzeo tijelo, a s njim sve ljudsko, jer upravo to ljudsko treba njegovu snagu i njegovo spasenje. O tome svjedoči Biblija, Božja riječ i to možda najvažnije upravo tamo gdje nam ne dopušta da se uljuljamo u svoje predodžbe o Njemu.

Die Wichtigkeit der Kommunikation über die Medien

Liebe Leserinnen und Leser der Lebendigen Gemeinde,

die Leiter der kroatischen katholischen Gemeinden oder Missionen, die pastoralen MitarbeiterInnen sowie auch die kroatischen SozialarbeiterInnen trafen sich mit dem Delegaten und seinem pastoralen Team, und zwar in großer Zahl, zu unseren regelmäßigen Regionaltreffen im Februar dieses Mal in vier Städten: in Augsburg, Hamburg, Siegburg und Ludwigshafen. Dabei haben sie über die Rolle der Medien in der Pastoralarbeit mit besonderem Blick auf die Missionsblätter, Bekanntmachungen und unser Blatt *Lebendige Gemeinde* reflektiert.

Der Mensch kommuniziert auf verschiedene Art und Weise und eine der hervorragendsten Art des Kommunizierens sind gerade die Medien. Von Tag zu Tag sind wir vor neue Arten der Kommunikation zwischen Menschen gestellt. Vor 25 Jahren wollten die kroatischen Katholiken in der BR Deutschland ebenfalls untereinander besser kommunizieren und zwar über ein Medium, das Sie, während Sie diese Zeilen lesen, in den Händen halten. Da-

mals erschien nämlich die erste Nummer unseres Blattes *Lebendige Gemeinde*. Das Blatt versucht ein Viertel Jahrhundert lang Kommunikationsmittel zwischen den kroatischen Gläubigen und den kroatischen katholischen Missionen zu sein. Es ist ebenso bemüht, mit den Vertretern dieser Ortskirche zu kommunizieren, und zwar insbesondere über die Beiträge in deutscher Sprache, was die Vertreter dieser Kirche begrüßt und innigst angenommen haben. So können sie unsere Arbeit verfolgen, unsere Probleme, aber auch unsere Bemühungen auf dem Weg der Integration in diese Ortskirche. Die *Lebendige Gemeinde* konnte während dieser 25 Jahre auch dank Ihrer Hilfe, liebe Leserinnen und Leser, regelmäßig erscheinen, weil sie dieses Blatt gekauft und gelesen haben, und viele unter Ihnen haben in dem Blatt auch mitgearbeitet. Mit Stolz schauen wir zurück auf die vergangenen 25 Jahre dieses für unsere kroatischen katholischen Missionen wichtigen Mediums.

Die *Lebendige Gemeinde* war und ist in ihren Möglichkeiten nicht nur Kommunikationsmittel, sondern auch Medium, über das die Frohe Botschaft verkündigt wurde. Auf den Seiten des Blattes wurden neben dem Lernmaterial für die „Bibelolympiaden“ auch andere theologische und religiöse Inhalte abgedruckt. Ich denke, dass wir mit Recht behaupten können, dass die *Lebendige Gemeinde* ein herausragendes Kommunikationsmittel ist, ein modernes Medium, das wir auch in Zukunft benötigen. Denn Kommunikation ist eine wesentliche Richtlinie der Kirche, letztere ist aber Gemeinschaft der Gläubigen und als solche immer im Dialog mit ihren Mitgliedern.

Außer der *Lebendigen Gemeinde* sind auch die anderen Pfarrbriefe als Kommunikationsmittel zwischen den Gläubigen wichtig. Daher sind wir

Außer dem Bedürfnis, mit der Gegenwart zu kommunizieren, kommuniziert der Mensch auch gerne mit der Vergangenheit.

der Ansicht, dass jede Pfarrei beziehungsweise Mission, ihre Informationsblätter, Pfarrbriefe oder auch noch andere Kommunikationsmedien hätte. Gut wäre es auch, wenn sie im Internet erscheinen würde. Die Kirche hat sich in ihrer apostolischen Sendung immer der Medien bedient und heute stehen uns wie nie zuvor so viele moderne Medien zur Verfügung, die wir bei der Verkündigung der Frohen Botschaft nutzen sollten.

Außer dem Bedürfnis, mit der Gegenwart zu kommunizieren, kommuniziert der Mensch auch gerne mit der Vergangenheit. Wenn ich dieses sage, dann meine ich in erster Linie die Vergangenheit unserer kroatischen katholischen Gemeinden oder Missionen. Die Generationen nach uns werden den Wunsch äußern, den Anfang kennen zu lernen, d.h. die Errichtung der Missionen, ihre Entwicklung, ihre Probleme, die Arbeit im religiösen, karitativen und kulturellen Bereich, ihre Aktivitäten während des Heimatkrieges, die Versorgung unserer Ver-

triebenen in den Missionen, das Versenden humanitärer Hilfe in die Heimat während und nach dem Krieg. Wo werden wir all dieses nachlesen können, wenn es nicht niedergeschrieben wird, wenn es nicht vermerkt wird? Einige Missionen haben Monographien veröffentlicht, was sehr lobenswert ist. Mit diesem Brief möchte ich alle Missionsleiter, die dieses noch nicht getan haben, anregen und bitten, soviel Kraft aufzubringen und anzufangen, die Geschichte ihrer Mission, ihrer Aktivitäten aufzuschreiben und in einem gesonderten Buch zu veröffentlichen, damit wir auf diese Weise erfolgreich mit unserer Vergangenheit kommunizieren können. Die Zeit vergeht und die Zukunft und die Beständigkeit unserer Missionen werden nicht nur von dieser Ortskirche abhängen sondern auch von unserer Heimatkirche und ihrer Bereit-

schaft zur Zusammenarbeit mit der hiesigen Kirche. Wird es noch und wie lange Priester und pastorale Mitarbeiter aus der Heimat geben, die unsere Arbeit hier weiterführen werden?

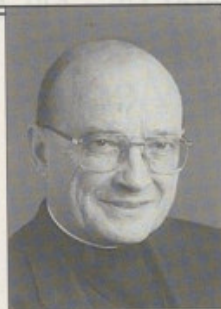
Das ist eine Frage, auf die wir zum jetzigen Zeitpunkt noch keine Antwort geben können; die Zeit wird es zeigen. Wenn wir jedoch alles aus der jetzigen Situation heraus betrachten und wenn sich die Haltung der Heimatkirche gegenüber der kroatischen Diaspora nicht wesentlich verändert, dann ist die Perspektive für die kroatischen katholischen Gemeinden im Ausland nicht gerade rosig. Deshalb sollten wir uns jetzt auch im Bereich der Medien so weit wie nur möglich engagieren. Die Geschichte der Entstehung und des Wachstums unserer Missionen muss niedergeschrieben und dokumentiert werden. Und wer soll das tun, wenn nicht wir?

Wir alle kennen den Ausspruch: Was nicht vermerkt ist, das hat sich nicht ereignet!

Liebe Leserinnen und Leser der *Lebendigen Gemeinde*, ich grüße Sie alle recht herzlich und wünsche Ihnen alles Gute bis zur nächsten Ausgabe Ihres und unseres Blattes *Lebendige Gemeinde*.

Ihr P. Josip Klarić

Von: Weihbischof Dr. Hans-Jochen Jaschke, Bischofsvikar für die fremdsprachigen Missionen im Erzbistum Hamburg

Die Ausländer sind unser Schatz

Hamburg ist eine weltoffene Stadt. Seit Jahrhunderten zieht sie Menschen aus vielen Teilen der Welt an. Manche sind vor Krieg und Verfolgung geflohen. Andere wurden als Arbeitskräfte angeworben oder sind aus eigener Initiative zur Arbeitssuche gekommen. Auch nach Schleswig-Holstein sind viele Ausländer eingewandert. Die meisten wollen bei uns eine neue Heimat finden, nur wenige sind vorübergehend hier.

In unserer Kirche finden die katholischen Immigranten ihre religiöse Heimat wieder. Sie sind in den deutschen Gemeinden willkommen und haben Seelsorge-Angebote in ihrer Muttersprache. Die größte Gruppe bilden die Polen mit Missionen in Hamburg, Kiel, Lübeck und Neumünster. Die Portugiesen haben eine Mission in Hamburg, die Kroaten haben Missionen in Hamburg und Neumünster. Die Italiener und die spanisch sprechenden Katholiken im Erzbistum werden jeweils von ihrer Mission in Hamburg betreut. Darüber hinaus gibt es noch kleinere fremdsprachige Gemeinden für Franzosen, Philippinen, Ghanaer, Ungarn, Litauer, Koreaner und Ukrainer. Die Slowenen, Tschechen, Vietnamesen, Slowaken, Tamilen und Albaner werden regelmäßig von Priestern besucht, die nicht im Erzbistum Hamburg residieren.

deutschen Pfarreien, in deren Kirchen die Kroaten ihre Gottesdienste feiern, bestehen gute Kontakte und geschwisterliche Beziehungen. Einige Feste feiern sie gemeinsam.

Das Miteinander von fremdsprachigen und deutschen Gemeinden ist

Auf absehbare Zeit werden wir in unserer Kirche ein Miteinander von fremdsprachiger und deutscher Seelsorge brauchen. Die Menschen, die aus anderen Ländern zu uns kommen, werden sich zuerst in Schule und Beruf sowie in der Nachbarschaft den

Foto: A. Polegubic

Weihbischof Jaschke ist Ausländerbeauftragter auch für die zahlreichen kroatischen Katholiken in Hamburg

natürlich nicht immer frei von Missverständnissen und Spannungen. Wir erleben uns alle als Mitglieder einer großen Glaubensfamilie in der einen katholischen Kirche, die aber je nach Nationalität auch unterschiedliche Frömmigkeitsstile haben können. All-

hiesigen Lebensverhältnissen anpassen. Sie werden schnell unsere Sprache lernen (müssen), um hier zurecht zu kommen. Die religiöse Heimat aber ist ganz eng mit Erfahrungen der Kindheit und mit der Muttersprache verbunden. Wer das übersieht, läuft Gefahr, Menschen religiös zu entwurzeln. Die Folge wird nicht die Integration in die deutschen Ortspfarreien sein, sondern der Verlust der Kirchenbindung.

Für die Zukunft wünsche ich mir, dass die fremdsprachigen und die deutschen Gemeinden noch mehr Gemeinsamkeiten entdecken und kreativ neue Felder für gemeinsame Aktivitäten erkunden.

Wir in der Stadt und im Erzbistum Hamburg sind stolz darauf, dass so viele Katholiken aus anderen Ländern bei uns leben und eine zweite Heimat gefunden haben. Sie sind ein großer Schatz für uns. ■

Die kroatischen Missionen haben als „missiones cum cura animarum“ eine große Selbstständigkeit. Wie alle Geistlichen der fremdsprachigen Gemeinden stehen auch die kroatischen Seelsorger in einem engen Kontakt mit dem Bischofsvikar für die fremdsprachige Seelsorge.

Die kroatischen Missionen haben als „missiones cum cura animarum“ eine große Selbstständigkeit. Wie alle Geistlichen der fremdsprachigen Gemeinden stehen auch die kroatischen Seelsorger in einem engen Kontakt mit dem Bischofsvikar für die fremdsprachige Seelsorge. Mit den

gemein machen wir die Erfahrung, dass es den beteiligten Personen immer dann gelingt, Unterschiede als Bereicherung anzunehmen, wenn sie sich menschlich verstehen. Wenn die Geistlichen gut miteinander auskommen, wirkt das entsprechend auf die Gemeinden, und umgekehrt.

ZWISCHEN NOSTALGIE UND FASZINATION

Ein kulinarischer Streifzug durch die Kulturenvielfalt Frankfurts

Kaum eine andere deutsche Stadt bietet eine so große und bunte Palette kulinarischer Angebote aus aller Welt wie Frankfurt am Main. Zahlreiche Spezialitäten- und Lebensmittelgeschäfte in nahezu allen Vierteln dieser Stadt locken mit ausländischen Lebensmitteln und exotischen Leckerbissen. Wahre Schätze findet man in den Regalen und Tiefkühltruhen dieser bunten Läden. Ob koscheren Wein aus Israel oder Erdnussbutter aus Afrika, türkische Feigenbällchen, Rotwein von der Küste Dalmatiens, spanischen Patanegrasschinken oder getrockneten Stockfisch aus Portugal. Es gibt nichts, was es hier an kulinarischen Gaumenfreuden nicht gibt.

In Frankfurt scheint die ganze Welt zuhause zu sein, auch kulinarisch. Kaum eine andere deutsche Stadt beherbergt eine so große Fülle an ausländischen Geschäften. Für jeden Bürger dieser Stadt gibt es mindestens einen Laden in der eigenen Muttersprache. Diese sind nicht nur Orte, an denen man traditionelle Produkte aus der Heimat kauft, sondern auch Orte, an denen man einen kurzen Schwatz in der Muttersprache hält und sich seiner eigenen Identität vergewissert. Ein wenig Nostalgie ist immer mit dabei, wenn man die Butterkekse lieber mit italienischem Aufdruck kauft als mit deutschem. Aber auch nostalgische Urlaubsheimkehrer kaufen gern diejenigen Gegenstände und Leckereien, die ihnen im Urlaub so gut gefallen haben.

Andere entdecken neue Welten und versuchen sich am heimischen Herd an fernöstlichen Gerichten. Doch auch ohne den ausländischen Laden bekommt Mann oder Frau mittlerweile in jedem größeren Supermarkt eine Vielzahl an ausländischen Lebensmitteln, von fernöstlichen Köstlichkeiten, russischen Delikatessen und Mittelmeergenüssen bis hin zu Originalprodukten aus Amerika. Die Händler haben die Faszination der fremdländischen Spezialitäten erkannt und so findet man in vielen großen Supermärkten neben der Kasse am Ausgang beispielsweise den Italiener, bei dem man gerne ein paar Euro mehr hinblättert,

um auch zuhause den original italienischen Espresso genießen zu können.

Es gibt nichts, was man an Lebensmitteln nicht kaufen kann, Originalspezialitäten aus aller Welt direkt im Laden um die Ecke; kulinarischer Reichtum pur! Wer sich in Frankfurt auf einen kulinarischen Streifzug durch die zahlreichen ausländischen Tante-Emma-Läden oder Supermärkte begibt, der kann eintauchen in eine geheimnisvolle und zugleich faszinierende neue Welt, die in ihrer Vielfalt keine

was „Arroz mejicano a la plancha picante“ oder „Burrito di pollo“ heißt, um das Gericht genießen zu können. Außerdem klingt es doch in der Fremdsprache viel faszinierender als einfach nur „Reispfanne“. Sprachinteressierte können über das Studium der ausländischen Speisekarte zusätzlich ihre Fremdsprachenkenntnisse auffrischen. Oder wussten Sie etwa, dass die Hamburger (die zwei Brötchenhälften mit Hack dazwischen) auf Spanisch Hamburguesas heißen? Ein guter Beitrag

Foto: A. Polegubic

Grenzen kennt. Solls ein kurzer Abstecher ins Morgenland sein, mitten hinein auf einen bunten orientalischen Bazar mit frischen Fladenbrotten, orientalischen Teesorten und Gewürzen, Couscous und Hammelfleisch? Oder lieber eine Reise in den Fernen Osten zu Glasnudeln, Basmatireis, Pflaumenwein und exotischen Fisch und Sojabohnen? Der Expedition in die faszinierende Welt fremder (Ess-)Kulturen steht nichts im Wege, im Gegenteil; die Reise beginnt direkt vor der Haustür, vielleicht sogar nur eine Tür weiter.

Zahlreiche Restaurants und Läden laden ein zu einer Kurzreise in die kulinarische Tradition ihres Landes. Nicht mehr wegzudenken aus dem kulinarischen Repertoire sind die zahlreichen Pasta-, Pesto- und Pizzavariationen vom Italiener nebenan. Und für Hellas-Liebhaber ist der nächste Grieche mit Sicherheit auch nicht weit entfernt. Faszinierend sind auch die vielen Mexikaner, die mit Gerichten locken, dessen wohlklingende Namen eine Ahnung vermitteln von dem extravaganen Geschmack der Menues. Man muss nicht unbedingt wissen,

zur Völkerverständigung, der über Einblicke in die fremde Esskultur führt.

Auch ich habe als Fremde in Frankfurt das Wahrzeichen dieser Stadt, den „Ebbelwoi“ (Apfelwein), auf den die Hessen so stolz sind und um dessen sachgerechte Herstellung sich bereits Karl der Große bemühte, gekostet. Auch die berühmte Frankfurter Grüne Soße habe ich kennen und schätzen gelernt. Die Ess- bzw. Trinkkultur ist aber nur ein Teil der Kultur dieser Menschen hier und dieser Kulturlandschaft. Wie könnte ich denn behaupten, dass ich die Kultur dieser Menschen, kenne, wüsste ich beispielsweise nichts über Frankfurts berühmtesten Sohn Johann Wolfgang von Goethe, der selbst zu Lebzeiten über das weltoffene Frankfurt sagte: „Die Existenzen fremder Menschen sind der beste Spiegel, worin wir uns selber erkennen können“ und vor allem könnte ich behaupten, ich wäre in Frankfurt zuhause, würde ich mich nicht für die hier lebenden Menschen interessieren und den persönlichen Kontakt zu ihnen pflegen?

Antonia Tomljanović-Brkić

Ver(w)irrende Wege des Unverzichtsens

In dieser modernen zivilisierten Welt, in der „alles“ möglich ist, in der die Menschen ihre Grenzen nicht mehr kennen und nicht mehr spüren, in dieser Welt einer irrationalen Käuflichkeit und Vermarktung wird den Menschen ein selbstherrliches Bild der eigenen Art Spezies vermittelt, als ob sie alles haben können/sollen. Die Grenzen der Moral und der Werte sind nicht mehr existent. Diese Welt ist offen für alle Gedanken, für alle Möglichkeiten. Jeder Mensch in dieser modernen Welt hat die Freiheit der Wahl seinen Weg zu gehen, ob mit hohen oder gar keinen moralischen Grundsätzen. Alles wird zu einem individuellen und subjektiven Faktum. Es darf jedoch nicht in Vergessenheit geraten, dass noch die andere Seite der Weltkugel existiert, in der diese Kriterien absolut nicht greifen, in der gerade das Gegenteil dessen, was bei uns so propagiert wird, das Leben beherrscht und schwer macht, wo es keine Wahl gibt und das Überleben ein täglicher Kampf ist. Die dortigen Werte und Maßstäbe sind nicht vergleichbar mit den hiesigen.

Die moderne Gesellschaft hat nämlich alle bisherigen Wertmaßstäbe gesprengt. Wir sind im Zeitalter der Globalisierung und Neuorientierung und der Mensch als emotionales Wesen steht mittendrin und muss sich den äußeren Umständen anpassen. Trotz dieser Vielfalt an Möglichkeiten und den Freiheiten, die sich ihm bieten, ist er gerade in diesem Übermaß gefangen. Der heutige Mensch in der hochtechnisierten Welt lebt im Überfluss, er kennt keine Entbehrungen, er muss nicht mehr, äußerlich gesehen, um sein Überleben kämpfen. Es soll nicht heißen, wir sollten in Urzeiten zurückfallen oder dass diese Zeit der menschlichen Ursprünge optimal gewesen wäre, keineswegs, nur der Umgang des heutigen Menschen mit diesem Übermaß sollte manchmal an Grenzen stoßen. Weil jeder seine Grenze selbst bestimmen kann, wird eine Grenzziehung schwierig. Die Verlockung ist einfach ständig präsent und permanent vorhanden. Glück und Selbstverwirklichung sind die Schlagworte unserer Zeit, die assoziiert werden mit dem „sich selbst was gönnen“ — Feeling, das zur ver-

markteten Massenprojektion geworden ist. Alles ist vermarktbar, alles wird auf „Ware“ beschränkt. Glück wird zum käuflichen, von äußeren Faktoren bestimmten, Gut. Wenn Erwachsene diese Grenzen des Glücksgefühls an Dingen, Wertgegenständen oder sich selbst auferlegten eigenen äußeren Maßstäben der Zufriedenheit festmachen, und damit den Kindern als Vorbild dienen, wie können dann Kinder anders werden? Verzicht und Entbehrung ist etwas was viele heutzutage gar nicht mehr kennen. Verzicht wird, wenn er denn in Betracht kommt, nur wieder von außen bestimmt und dirigiert. So wird dann nur auf etwas verzichtet, wenn der Geldbeutel die nötigen Mittel nicht hergibt sprich wenn man es sich nicht leisten kann. Aus eige-

ner Überzeugung wird der Verzicht auf etwas selten auf die andere, innere, Ebene gesetzt. Auf etwas verzichten, Entbehrungen zu spüren, hat für die Menschen meistens einen negativen Beiklang. Jemand der verzichtet, der muss auch unbedingt einen Grund aufführen, sonst wird das nicht so einfach akzeptiert. Also entweder hat man kein Geld, um das Spielzeug, die Klamotten, die Dinge etc. zu kaufen oder man darf aus gesundheitlichen Gründen, auf Anordnung des Arztes, bestimmte Dinge nicht essen oder trinken. Dies nur als banale Beispiele, die auch nicht so gelten müssen.

Der moderne Mensch verzichtet ungern auf Annehmlichkeiten. Dabei kann es einfach sein, wenn man nur in sich geht und das Leben bewusster wahrnimmt.

Ist ein Gespräch, ein Spiel mit dem Kind, ein Spaziergang im Freien nicht ein Geschenk des Himmels,

wenn man es bewusst wahrnimmt und viel wertvoller als ein plakativ gekauftes Spielzeug für das Kind oder ein nichtssagendes Geschenk an einen Menschen, den man gern hat? Würde mal ein Tag des Nahrungsverzichts in der Woche, ohne Anlass, nicht dem Körper und der Seele gut tun, ungeachtet der massenhaften Tendenz zu Diät- und Schlankheitskuren? Wenn man aufhört zu denken wie die äußere Schein-Medienwelt es einem aufsetzt, dann offenbart sich eine andere innere Vielfalt, die zunächst ungewohnt scheinen mag. Im Christentum war es seit je her tendenziell angebracht aus religiösen Gründen zu entbehren, zu fasten, insbesondere in der Zeit nach Aschermittwoch bis Ostern. Heutzutage geht auch dies fast verloren. Der Mensch hat vergessen, dass Entsagung oder Verzicht auch etwas zu tun hat mit der „Erziehung der Seele“ sozusagen der selbstaufgelegten Genügsamkeit. Sich selbst Grenzen zu setzen, sich selbst zurücknehmen und nur auf das reduzieren, was notwendig erscheint, erfordert sehr viel Disziplin und eine große Selbstkontrolle. Heutzutage gehen diese alten Urmethoden der Zügelung verloren, weil der Glaube als solcher nicht mehr oder fast keinen Stellenwert im Leben der Menschen hat. So ist auch das Gefühl für Maß und Mäßigung nicht mehr existent. Die meisten verspüren Verlustangst, wenn sie verzichten müssten, anstatt es als positiven Zugewinn zu betrachten. Natürlich soll das nicht heißen, dass man wie ein Asket leben soll, das wäre auch nicht der Sinn des Ganzen. Aber dafür sollte das Bewusstsein für Maß und Grenzen mal ernsthafter hinterfragt werden.

Es ist fast ein Drahtseilakt diese bewusste Selbstdisziplinierung zu vollführen und eine Kunst diesen „Spagat“ zwischen all' diesen äußeren und inneren Faktoren auszubalancieren, damit man auch seine eigene Mitte findet und behält. Es ist ein permanentes Ringen. Aber, der Kampf mit sich selbst ist erst möglich, wenn man sich all' dessen, was um einen herum geschieht, bewusst wird.

Die Wege sind uns allen offen. Doch der Weg nach innen ist viel weiter als wir denken... **Željka Čolić**

Održane regionalne sjednice s delegatom o. Klarićem

Regionalne sjednice s delegatom za hrvatsku inozemnu pastvu u Njemačkoj o. Josipom Klarićem održane su od srijede 12. do ponedjeljka 24. veljače u četiri grada u Njemačkoj. Na sjednicama se okupilo oko sto pedeset hrvatskih svećenika, pastoralnih suradnika i suradnika i socijalnih radnika i radnika, a održane

Delegat o. Klarić se obraća sudionicima sjednice u Hamburgu

su u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni. Sjednice su održane 12. veljače u Augsburgu, 17. veljače u Hamburgu, 19. veljače u Siegburgu i 24. veljače u Ludwigshafenu.

Na sjednici u Augsburgu bio je i ravnatelj Hrvatske inozemne pastve Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine mr. Pero-Ivan Grgić. Ravnatelj mr. Grgić je nazočnima prenio pozdrave biskupa obiju hrvatskih biskupskih konferencija. Upoznao ih je sa svojim djelatnostima u ulozi ravnatelja za Hrvatsku inozemnu pastvu te ih pozvao na svesrdnu suradnju u korist naših ljudi u ovom dijelu svijeta.

Nakon pozdravnih riječi domaćina voditelja hrvatskih katoličkih misija u čijim su se prostorijama uglavnom održavale sjednice, delegat o. Josip Klarić je u uvodnoj riječi kazao kako

Najviše sudionika bilo je u Ludwigshafenu

čovjek danas komunicira na razne načine, a jedan od najizvršnijih načina komuniciranja upravo su mediji. „Komunikacija pod vidom prihvaćanja, dijalog i zajedništvo, osnovne su postavke Crkve, a samim tim i njezina zadaća. Profesionalni rad s medijima Crkvi nije stran, ali uza sve to ona mora za svako vrijeme naći prikladniji način i koristiti sve moderne medije u navješćivanju Radosne vijesti.“

Važnost medija u pastoralnom i karitativnom djelovanju

Urednik „Žive zajednice“ dr. Adolf Polegubić održao je predavanje u povodu 25. obljetnice izlazenja

toga lista pod nazivom „Mediji u pastoralnom i karitativnom djelovanju“. Govoreći o važnosti medija u suvremenom navješćivanju Evanđelja, dr. Polegubić je istaknuo kako danas Crkvi stoje na raspolaganju brojna sredstva kojima se Isusova Radosna vijest može širiti i tumačiti. Težište predavanja bilo je usmjereno na list hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj „Živa zajednica“, koju Hrvatski dušobrižnički ured uspješno izdaje već 25 godina. Naime, prvi broj lista objavljen je u rujnu 1978. List je u početku bio biltenski karakter, u njemu su objavljivani važniji crkveni dokumenti, vijesti iz Crkve u domovini i svijetu, događanja u hrvatskim katoličkim zajednicama u Njemačkoj, imena krštenih, vjenčanih, umrlih. Također su se objavljivali i članci hrvatske povijesti i kulturne baštine. Taj je trend list slijedio i kasnije, ali su se iz godine u godinu uvodile i druge rubrike te se nastojalo oko poboljšanja grafičkog izgleda lista. „To je svojevrsna kronika o jednom teškom vremenu i našim ljudima u njemu, raspršenim diljem Njemačke, Europe i svijeta. To je kronika o očuvanju i rastu vjere tih ljudi, o praćenju i osmišljavanju njihove ljudske, društvene, poli-

Na sjednici u Augsburgu bio je i ravnatelj mr. Grgić

tičke i kulturne dimenzije“, kako je to napisao jedan od dosadašnjih urednika lista fra Anto Batinić. U nastavku je bilo riječi i o drugim medijskim aktivnostima Hrvatskoga dušobrižničkog ureda, koji od početka 2001. ima i svoje Internet stranice, a mogu se čitati na adresama: www.kroatenseel-sorge.de i www.zivazajednica.de Govoreći o medijima i socijalnom djelovanju, dr. Polegubić je kazao kako je osnutkom misija u Njemačkoj započela i socijalna služba, te je ukazao na potrebu jače suradnje između pastoralnih djelatnika i socijalnih radnika na dobro naših ljudi u tuđini, poglavito druge i treće generacije kojima je potrebno prilaziti na drukčiji način. Kazao je kako je važno da se i dalje u hrvatskim zajednicama objavljuju listovi ili listići te monografije, koje su od posebne važnosti za sustavno i znanstveno istraživanje života i rada

Na sjednici u Siegburgu bilo je do 40 sudionika

naše Crkve i našega naroda u ovom dijelu svijeta, te kako je u današnje vrijeme od posebne važnosti i prisutnost misije na Internetu. Nakon predavanja razvila se živa rasprava u kojoj se upozoravalo i na probleme s kojima se danas suočavaju pastoralni i socijalni djelatnici u Njemačkoj.

Na sjednici je bilo riječi i o nedavno objavljenom novom zborniku radova s prošlogodišnjeg opatijskog pastoralnog skupa hrvatskih pastoralnih djelatnika iz Zapadne Europe „Hrvatska dijaspora u Crkvi i domovini“, objavljenog u izdanju Hrvatskoga dušobrižničkog ureda. Tekst i snimci: A.P.

FRANKFURT

Akademija u čast bl. Alojzija Stepinca

Uz izvrstan nastup frankfurtskog zbora „Mato Lešćan“ solo točku izveo je T. Kosmidis

Akademija u čast bl. kardinala Alojzija Stepinca pod geslom „U čast Tvoju, blaženi kardinale!“, održana je u subotu 8. veljače u dvorani „Bikuz“ u Höchstu u Frankfurtu. Goste i sudionike, kojih je bilo više od tisuću, na početku je pozdravio voditelj frankfurtske Hrvatske katoličke župe „Otac Ante Antić“ fra Petar Vučemilo. Kazao je kako je bl. Alojzije Stepinac postao uzor svima nama, i kao ljudima, i kao kršćanima i kao Hrvatima. „Njegovo je ime zapisano uistinu zlatnim slovima u našoj povijesti.“

U akademiji je sudjelovao postulator za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca prelat dr. Juraj Batelja koji je u tijeku programa govorio najprije o povijesnom kontekstu Stepinčeva života i njegovoj osobi u tom kontekstu, a potom i o moralnoj veličini i duhovnom značenju bl. Kardinala. Prelat Batelja je između ostalog istaknuo kako je bl. Alojzije Stepinac značenjem svoje osobnosti snažno označio dvadeseto stoljeće te se tako uvrstio u povijest hrvatskoga naroda za kojega je Papa kazao da je najsvjetliji lik Crkve u Hrvata. „Bog je bio u središtu života kardinala Stepinca.

Ono što je za života vjerovao postalo je njegova stvarnost: volja Božja na zemlji, Božje lice u vječnosti“, kazao je prelat dr. Batelja, koji je u nedjelju 9. veljače predvodio mise i propovijedao u crkvi sv. Alberta i u katedrali sv. Bartolomeja u Frankfurtu.

U bogatom programu tijekom večeri nastupili su: Mješoviti zbor „Mato Lešćan“ iz Frankfurta pod ravnanjem dr. Josipa Lucića i orguljskom pratnjom s. Pavlimire Šimunović; Mješoviti zbor HKM Mainz pod ravnanjem s. Dragice Ljubos i orguljskom pratnjom dr. Joze Majdančića; Mješoviti zbor HKM Wiesbaden pod ravnanjem s. Auksilije Milić; Zbor djevojaka iz Frankfurta pod ravnanjem s. Pavlimire Šimunović; Mješoviti zbor HKM Mannheim pod ravnanjem mo. Ivana Žana, a jednu je glazbenu solo točku izveo Thomas Kosmidis.

U drugom dijelu programa nastupilo je Folklorni ansambl „Croatia“ iz Frankfurta sa svojim A, B i C skupinama i tambirašima te Jazz skupina „Leptirice“ iz Mainza. U nastavku je nastupio Mate Bulić i VIS „Status CRO“. Kroz program je vodila Betina Mamić.

Tekst i snimka: A.P

STUTTGART

Proslavljeno Stepinčevo

Hrvatska katolička misija iz Stuttgarta upriličila je u subotu 8. veljače prigodni program posvećen bl. Alojziju Stepincu pod nazivom „Stepinčevo 2003.“ Program se odvijao u prepunoj dvorani u gradskoj četvrti Degerloch. Nastupila je skupina „Fi-

des“ iz Zagreba, koja je izvela duhovne pjesme. Poznat i novinar Zoran Vukman predstavio je svoju knjigu „Stepinac, znak vremena“. U nastavku programa nastupio je Mladen Grdović i njegov sastav iz Zadra. Program je vodila Lejdi Oreb. I. O.

SINDELFINGEN

Bogati program za Stepinčevo

Blagdan bl. Alojzija Stepinca svečano je proslavljen u nedjelju 16. veljače u Hrvatskoj katoličkoj misiji Sindelfingen. Blagdansko je slavlje, na kojem se okupilo više od 2.000 sudionika, imalo i humanitarni značaj te je od prikupljenog novca, 9.500 eura, kupljen kombi-automobil koji je poklonjen riječkoj Udrugi slijepih „Homer“.

Proslava je započela misnim slavljem u crkvi Presvetoga Trojstva u Sindelfingenu koje su predvodili voditelji duhovne obnove fra Božo Vuleta, fra Stipica Grgat, fra Ante Vučković te voditelj misije i glavni organizator fra Marinko Vukman. Fra Božo je u nadahnu-toj propovijedi kazao kako je upravo bl. Stepinac primjer života u našem vremenu svakojakih isključivosti te kako po njemu moramo prevladati sve podjele u nama. Slavlje je nastavljeno bogatim programom u dvorani Klosterseehalle u Sindelfingenu.

U subotu 15. veljače u HKM Sindelfingen novinar i publicist Zoran Vukman predstavio je svoju knjigu „Stepinac, znak vremena“.

Proslava 70. rođendana prelata Adama

UHKM Sindelfingen je u petak 7. veljače priredila svečanoast proslave 70. rođendana prelata Jürgen Adama, referenta za dušobrižništvo katolika drugih materinskih jezika u biskupiji Rottenburg-Stuttgart. Zajedničku čestitku u ime hrvatskih katoličkih misija izgovorio je fra Luka Lucić, nazvavši prelata Adama „našim hrabrim odvjetnikom i zaštitnikom“, te mu je uručio dar, sliku akademskog slikara iz Zagreba Vladimira Polića.

MÜNCHEN

Misa za katolike brojnih nacija

Njemačka župna zajednica sv. Filipa Nerija iz Münchena, potaknuta činjenicom da u njoj živi oko 30-ak različitih nacija iz raznih krajeva svijeta, pa i iz Hrvatske, organizirala je u nedjelju 9. veljače 2003. za njih svečano euharistijsko slavlje. Misnom slavlju, na poziv župnika Wolfganga Marxa, pribivala je i skupina Hrvata katolika. Za vrijeme misnog slavlja uz ostale glazbene sastave sudjelovala je i već vrlo poznata vokalna skupina „Klapa Croatia“. Ispred oltara u hrvatskim narodnim nošnjama bila je i novosnovana dječja kazališno-pjevačka skupina „Naši dragulji“ iz HKM München. Iza misnog slavlja u prepunoj župnoj dvorani nastavljeno je druženje uz zakusku. U raznolikom kulturnom programu nastupili su i „Naši dragulji“ i „Klapa Croatia“. **Barica Lorenz**

FRANKFURT/MAINZ

Rat Udbe protiv hrvatskih iseljenika

U subotu 8. i nedjelju 9. veljače u prostorijama hrvatskih katoličkih misija Frankfurt i Mainz predstavljene su knjige autora Bože Vukušića „Trajni rat Udbe“ i „Trajni rat Udbe protiv hrvatskog iseljništva iz BiH“.

O knjigama su govorili urednik dr. Josip Jurčević, profesor suvremene hrvatske povijesti na Hrvatskim studijima u Zagrebu, i donedavni urednik Vanjske politike u Večernjem listu i urednik izdanja toga lista koje se tiska u Frankfurtu Tomislav Držić.

BONN

Hoće li Hrvatska u EU?

Tribina pod nazivom „Hoće li Hrvatska uspjeti ući u EU?“ održana je u četvrtak 6. veljače u Centru za medije i informiranje njemačke Savezne vlade u Bonnu u organizaciji Njemačko-hrvatskog društva iz Bonna. Na tribini je prevladavala zajednička želja svih sudionika iz Hrvatske i iz Njemačke za što bržim ulaskom Hrvatske u EU.

FULDA: IZLOŽBA SLIKA VLADMIRA BLAŽANOVIĆA

Na tragovima Isusovim

Auf den Spuren Jesu“ (Na tragovima Isusovim) naziv je 14. po redu samostalne izložbe slika akademskog slikara Vladimira Blažanovića iz Zagreba, koja je svečano otvorena u Kući za daljnje usavršavanje biskupije Fulda, „Bonifaziushaus“, u Fuldi.

Poznati hrvatski umjetnik sakralne tematike, poglavito tema iz Isusova života, ovoga se puta njemačkim i hrvatski ljubiteljima umjetnosti predstavio sa osamdesetak jedinstvenih djela rađenih u tehnici tempera na platnu i drvu te ulja na platnu. Valja također istaknuti kako Blažanović svoja umjetnička ostvarenja radi u gotovo svim tehnikama. Na izložbi je predstavljen izbor iz njegova opusa nastao u posljednjih pet godina. Na slika-

ma su obrađene teme posljednje večere, Isusova ozdravljenja slijepca, Duhova, postaja Križnoga puta, Pieta, puta u Emaus, apostola Petra, Veronike, pranja nogu, Dobroga Pastira, Marte i Marije te drugih tema iz Isusova života. U nekoliko je slika obrađena i starozavjetna tematika te tematika iz života pojedinih svetaca. Posebnu pozornost izložbe privlači Križni put u minijaturalnim slikama, rađenim u tehnici ulja na platnu kaširanim na drvo. U svom umjetničkom ostvarenju, kako je to lijepo kazao Mirko Jozić u predgovoru jednoga od Blažanovićevih kataloga, autor svoj dijalog s tradicijom vodi, prije svega, na estetskoj ravni,

pa njegove slike još uvijek, i duhu vremena unatoč, afirmiraju određenu ljepotu. Govoreći Blažanoviću bogatom umjetničkom opusu, dakon iz Hrvatske katoličke misije Giessen Mato Valjan je istaknuo kako je Blažanović pravi Božji trubadur, o čemu svjedoče uvijek ponovno njegove slike. Blažanovića njegova djela označavaju umjetnikom posebno jakih, radosnih i odmjere-

Na otvorenju izložbe su govorili: (zdesna na lijevo) autor Blažanović, dr. Gescher, dakon Valjan i konzul Kus

nih boja. Njegove su linije lagane i spontane.

Na otvorenju izložbe, koja ostaje ostvorena do 31. ožujka, bilo je više od 70 njemačkih i hrvatskih ljubitelja umjetnosti, među kojima su bili i konzul za kulturu i gospodarstvo Generalnog Konzulata Republike Hrvatske iz Frankfurta Silvije Kus te domaćin direktor Kuće sv. Bonifacija dr. Antonius Gescher. Konzul Kus je u toj prigodi kazao kako kultura označava hrvatski identitet te je upravo ona važan prostor suradnje između Hrvatske i Njemačke, a „tragovi Isusovi“ su ono što spaja i Hrvate i Nijemce.

Tekst i snimka: A. P.

BLAGO MILOSRDNIMA

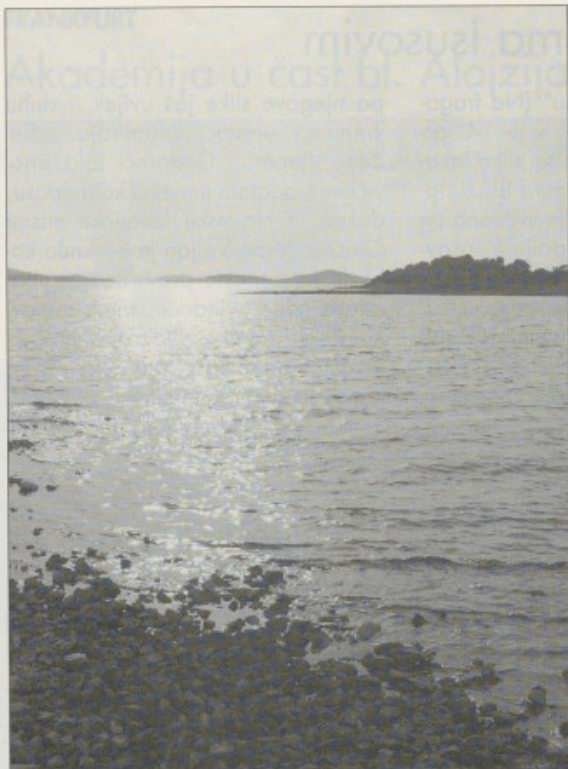
Studentica Antea Miloš oko Božića je prošle godine u Splitu nesretnim slučajem, padom pod vlak, izgubila lijevu nogu iznad koljena i lijevu ruku iznad lakt. Hitno bi joj trebale odgovarajuće proteze. Mole se svi oni koji su u mogućnosti neka svoj iznos uplate na račun: Humanitarna donacija za Anteu Miloš, Privredna banka Zagreb, br. kunskog računa: 2340009-1000000030; poziv na broj 05 04188034922; br. deviznog računa: 71400-3-20-188-16350-2

OBAVIJEST

Internet adresa HKM Stuttgart-Bad Cannstatt

Hrvatska kat. misija Stuttgart-Bad Cannstattu dobila je Internet adresu koja glasi: www.HKZ-badcannstatt.de; E-mail: kontakt@hkz-badcannstatt.de

Snimio: A. Polegubić

Izbor iz hrvatske poezije o iseljeništvu

Daleko od Podravine

Dete sam iz prastarih priča
što po svetu traži svoje istine.
Strašni slapovi i vodopadi me prate
molitve naših otaca ovdje jedva pomažu,
ne preostaje drugo: istrošiti svu mušku snagu i
nestati

to nas uči neumoljiva ruka usuda
i onda to bi bio život, jer takav je život — kažu
otrgnut od Podravine...
Osećam kako mi se pod nogama ljulja tlo
prate me još samo uspomene
ruka-zaštitnica moje Podravine
ne dosiže do Budimpešte,
pa jedva otkuda pomoći
prihvatio sam se ovoga života,
ovog posla u kamenolomu
i treba da istrajem

Josip Gujaš-Džuretin

Poslidnjega Hrvata pokop

Poslidnjega Hrvata pokop biše
U jednom seocu duboko na jugu.
Da zadnju još njegovu želju spunu,
Jedan Otac naš moli se kod škrinje.

To biše zadnji očenaš hrvatski...
U istom selu jačke ni molitve
Hrvatske odsle neće biti više
i jedva tko tragediju tu žali.

Mladići, kantor, župnik, stranci, dica
Nerazumno poslušaju molitvu
I suze toči samo udovica.

Hrvatski zna i ona nek droptinku,
Za ljubav k mužu nešto se j' učila...
S njim našu rič zapru u zemlju nimu.

Augustin Blazović

Zapis jedanaesti

(Iz ciklusa „Ontarijski zapisi“)

laganom vožnjom
iz Kitchenera prema Oakvillu
nasuprot mi
Toronto, Cambridge i Hamilton

u meni šutnja
misao na neku drugu vožnju
noćnim iz Zagreba prema Šibeniku
kamenjarom pješice
laganim koracima do ognjišta
gdje majka sniva

Marko Jurić

Tužbalica

(Majka u domu opustilom)

Svi moji dragi idu u daleki Svit
Lipe tužne oči upiruć tuđem nebu

Na napušćenoj grudi ja uzgajam cvit
Da ga zasade na mom grebu

Al šta će mi cvit i taj bili Svit
Kada sama živim kad ću sama mrit

Mile Pešorda

Domoljublje

Poći s kraja na kraj zemljice
Zapitkivan o svojim utiscima
Stiscima, piscima pročitanim i inim
No, nešto je zaboravljeno nešto ostavljeno
Negdje u domovini u sobi u radnom stolu
Nekakva kutija cigareta? upaljač? stara lula?
Nekakva knjiga zavrnutih stranica?

Branko Bošnjak

Se jopte nahodam

Se jopte nahodam
usri' zelene baturke
krajem rike
tamo, na zemlji,
'di se čuje
naša slatka
hrvatska rič.

Milena Lalli

Hrvati i Amerika

Ljubomir Antić: „Hrvati i Amerika“, Hrvatska sveučilišna naklada i Hrvatska matica iseljenika, II. dopunjeno izdanje, Zagreb, 2002., 283 str.

Zanimanje javnosti i povjesničara za hrvatsko iseljeničtvo u Americi ne jenjava što na najbolji način potvrđuju rasprodana izdanja knjige Ljubomira Antića „Hrvati i Amerika“, čije se drugo dopunjeno izdanje na hrvatskom jeziku pojavilo na samom kraju 2002. u izdanju Hrvatske sveučilišne naklade i Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba. Pregled povijesti hrvatsko američkih dodira tijekom pola tisućljeća sažeo je na 283 stranice povjesničar dr. Ljubomir Antić u knjizi „Hrvati i Amerika“, koja je uz hrvatski objavljena na engleskom i španjolskom jeziku.

Prvo izdanje na hrvatskom, koje je objelodanila Hrvatska sveučilišna naklada 1992. davno je rasprodano, a na engleskom jeziku knjigu je Sveučilišna naklada tiskala 1997. Kako hispanistički studiji nemaju tako cjelovitih pregleda hrvatsko američkih prožimanja, logično je da se Hrvatska matica iseljenika preklani (2001.) odlučila upravo Antićevu knjigu ponuditi stotinama tisuća čitatelja hrvatskog podrijetla u Južnoj Americi. Knjiga je izašla i na CD-romu.

Autorsko viđenje povijesnog prožimanja hrvatsko-američkih veza Antić je izgradio istraživačkim zahvatima i pažljivim uvidima u razasutu arhivsku građu, te uz sintezu 295 odabranih naslova iz domaće i strane historiografije. Knjiga, čije je prvo izdanje pisano prije punih deset godina u povodu petstote obljetnice otkrića Amerike, sastoji se od četiri poglavlja. U prvom poglavlju autor je posvetio pozornost razdoblju koje je prethodilo masovnijem iseljavanju iz Hrvatske u Ameriku krajem 19. stoljeća. Ukoliko se tvrdnje nekih povjesničara o hrvatskim mornarima na Kolumbovim brodovima i ne dokažu, konstatira Antić, ostat će mnogo neospornih činjenica koje govore da su Hrvati ostvarili dodire s Amerikom među prvim europskim narodima. U tekstu se nalazi niz zanimljivosti iz života prvih doseljenika, koje se čitatelju podastiru kao izvršno pustolovno štivo, kao primjerice u epizodi o Croatan Indijancima (Sjeverna Krolina, SAD, 1951.) ili onoj o Senjaninu Iva-

nu Malogrudiću i Dubrovčaninu Marinu Masalardi koji prvi put dođoše u Kanadu četrdesetak godina ranije 1543. g. u ekspediciji Jacquesa Cartiera i Le Sieur de Roberval. Dvadesetih godina 16. stoljeća Korčulanin Vinko Paletin nadalje, bio je s konkvistadorimana američkom tlu, a njega će uskoro slijediti dubrovački pomorci i trgovci tako da se hrvatsko-američki dodiri odvijaju u kontinuitetu od samog otkrića Novog svijeta do danas.

Drugo poglavlje bavi se uglavnom uzrocima iseljavanja od gospodarskih i političkih do iseljavanja iz posve osobnih pobuda te običajima pri odlasku u svijet. Odlazak u neizvjesnost — krv, znoj i suze zabilježeni su u knjizi nizom autentičnih iskaza (pisama, životopisa, putopisa) koje Antić vješto kolažira u povijesne prizore. U trećem poglavlju autor opisuje nastanak hrvatskih naseobina u Sjevernoj i Južnoj Americi, koje su nicalle od Aljaske do Ognjene Zemlje. Masov-

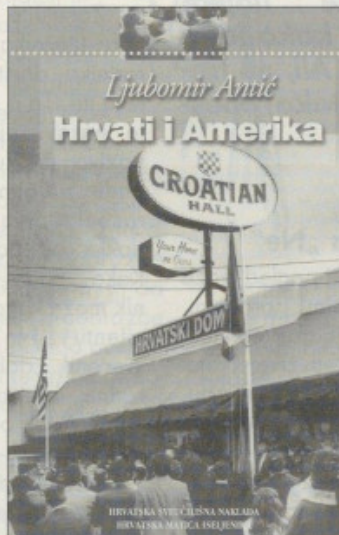
no doseljavanje Hrvata u Ameriku započinje posljednjih desetljeća 19. stoljeća u sklopu velikog migracijskog vala koji je pokrenut iz Srednje i Južne Europe. Uslijed veoma nepovoljnih prilika u ondašnjim hrvatskim zemljama i privlačnih useljeničkih pravila iz Amerike, iseljavanje poprima takve razmjere da je Hrvatskoj zaprijetila depopulacija. Taj val zaustavlja Prvi svjetski rat i on se više nikada neće ponoviti u onakvom intenzitetu, bilježi Ljubomir Antić. U međuratnom razdoblju SAD provode restriktivnu useljeničku politiku pa je 9 migracijski tok skrenut u Južnu Ameriku, ali teška gospodarska kriza koja od sredine dvadesetih godina 20. stoljeća potresa prostor obeshrabruje masovniji odlazak imigranata iz Hrvatske. Politička emigracija nalazi utočište i na tlu Sjeverne Amerike, koja od šezdesetih go-

dina 20. st. pruža osobitu privlačnost obrazovanim stručnjacima svih profila. U Sjevernoj Americi Hrvati su prve naseobine utemeljili u Louisiani na ušću Mississippija i Californiji a u Južnoj u Buenos Airesu (Argentina), Antofagasti i Punta Arenasu (Čile), Callao i Cerro de Pasco (Peru) te Oruru (Bolivija). U SAD se kasnije sve više grupiraju u velikim industrijskim središtima dok u Južnoj Americi useljavaju u Brazil, osobito u državu Sao Paulo.

Četvrto poglavlje govori o životu hrvatskih iseljenika u domicilnim zemljama Amerike. Opisani su neformalni oblici okupljanja, iseljenička društva, hrvatski tiskak u dijaspori te uloga i značaj Crkve. U tuđini Hrvati razvijaju zajedništvo utemeljujući mnogobrojna društva i nacionalne institucije, a u SAD i katoličke župe. Fascinantno je pogledak o tri tisuće različitih društava koje su Hrvati utemeljili samo u SAD-u od 1880. do

1940. (str.204.). To usporava proces asimilacije dva i pol milijuna Hrvata i građana hrvatskog podrijetla u Americi koji je posvuda izražen, a osobito kod naraštaja rođenog u dijaspori. Dopunjeno izdanje obiluje podacima koji se tiču uspjeha Hrvata i građana hrvatskoga podrijetla na američkom tlu u različitim granama ljudske djelatnosti, od znanosti, gospodarstva do književnosti. Kako je iseljeničtvo u Kanadi nešto mlađe od onog u južnijim dijelovima obiju Amerika logične su dopune koje se tiču hrvatske etničke zajednice u tom dijelu sjeverno-američkog kontinenta.

Mnogi Hrvati su snažno povezani s domovinom. Te veze su osobito intenzivne u kriznim i ratnim vremenima kada je hrvatska dijaspora pružala snažnu moralnu, političku i materijalnu pomoć starom zavičaju. **V. Kukavica**

Moći kazati „Ne“

Kazati „Ne“ nije nikakva urođena osobina niti je nešto nedostižno za prosječna čovjeka. Moglo bi se slobodno reći da je ta sposobnost mnogo bliža pojmu ružnoga rada već umjetnosti. — Dakle, može se naučiti, steći, kao i svaka druga zanatska vještina. Ipak, onoga trenutka kada u svakodnevnome životu postanemo svjesni i voljni kazati „Ne“, najednom osjetimo kako je to užasno teško. Ali, ne treba se samo tako obeshrabriti.

Piše: Marijan Markotić

bismo u toj namjeri uspjeli, poslužit ćemo se s nekoliko primjera koji će nam pojasniti kako je toliko puta vraški teško kazati „Ne“. Naime, bilo bi kudikamo lakše, komotnije, elegantnije kazati „Da“, pa makar s pola srca i preko volje.

Je li baš nemoguće kazati „Ne“?

Zamislite samo neka zvanja, npr.: liječnika, svećenika, socijalnog radnika, društvenog djelatnika, roditelje itd. Ta u samoj je naravi njihova poziva da (uvijek) budu drugima na raspolaganju — dakle, od pomoći. Kako, onda, liječnik može kazati pacijentu „Ne“? Ili svećenik „dobroj duši“? Ili socijalni radnik beznadnom socijalnom slučaju? A tek otac i majka svome najmilijem čedu — djetetu?!

Tako, moći odgovorno i odmjerenom kazati „Ne“ postaje pravi izazov, umijeće, natprosječna sposobnost, čin hrabrosti, izraz intelektualne i međuljudske slobode i uzajamnoga poštovanja. Nasuprot jasnome, nedvosmislenome „Ne“ stoje moguće alternative jednoga „Da“ koje zapravo znači „Ne“, ili možda niti „Da“ niti „Ne“ (njemački „Jein“). One, međutim, sadrže u sebi osjećaj podijeljenosti, nečistu savjest (prema samome sebi i prema drugima kojima je uskraćena naša nazočnost, pažnja, vrijeme na račun „općega dobra“), nezadovoljstvo, pa čak i ljutnju što drugi (ljudi i događaji) raspolazu nama i našim životom, a ne obrnuto.

Kazati „Ne“ nije nikakva urođena osobina niti je za prosječna čovjeka nešto nedostižno. Moglo bi se slobodno reći da je ta sposobnost mnogo bliža pojmu ružnoga rada već umjetnosti. — Dakle, može se

naučiti, steći, kao i svaka druga zanatska vještina. Ipak, onoga trenutka kada u svakodnevnom životu postanemo svjesni i voljni kazati „Ne“, najednom osjetimo kako je to užasno teško. Ali, ne treba se samo tako obeshrabriti. No, podimo redom.

Naučiti kazati „Ne“

Prije svega, kazati „Ne“ mora imati smisla. Ako, dakle, naše „Ne“ ima smisla, bit će nam mnogo lakše obrazložiti ga i uvjeriti drugu stranu da ga shvati i prihvati.

Zatim, moći kazati „Ne“ postiže se korak po korak. — Nijedan se majstor svoga zanata nije rodio kao gotov, izučen!

Osnovne pretpostavke za konačni uspjeh u okviru strategije korak-po-korak su dobra motivacija, volja za učenjem, odgovarajući mentalni stav, sposobnost (samo)opažanja i (samo)kritike te vrednovanje vlastitih uspjeha odnosno neuspjeha.

Uspjeti kazati „Ne“ donosi sa sobom dragocjeno slobodno vrijeme i poboljšava kvalitetu našega života. Kroz promišljeno i odgovorno „Ne“ uspiju se izbjeći mnoga nepotrebna opterećenja i suvišna žurba.

Nadalje, sposobnost kazivanja „Ne“ ulijeva nam osjećaj velikoga samopouzdanja (baš kao i naše „Da“) i respekta (prema vani i unutra). Naravno, tko u malome uspije reći „Ne“, taj će — kad-tad — i u velikome biti suočen s istim izazovom. Dakako, mnogo je jednostavnije potvrdno klimati glavom, nego li ostati uspravan, dosljedan svome stavu i uvjerenju. No, na duge staze, pravo „Ne“ u pravome trenutku i na pravome mjestu, postaje povijesnim činom.

Moći kazati „Ne“ znači formirati ljudsku osobnost na putu njezinog dozrijevanja i osamostaljivanja. Prvo prkosno „Ne“ javlja se kod djeteta već u ranim godinama (tzv. Trotzphase), da bi se nastavilo u burnom pubertetskom razdoblju i okončalo životnim izborom koji — možda — snažno odudara od poimanja sredine.

Pravo „Ne“ znači veću slobodu i kvalitetniji život

Uspjeti kazati „Ne“ donosi sa sobom dragocjeno slobodno vrijeme i poboljšava kvalitetu našega života. Kroz promišljeno i odgovorno „Ne“

Važnost pravoga „Ne“

Iako nam se na prvi pogled može učiniti posve bazazlenim, ispraznim, pa čak i smiješnim, nije baš tako jednostavno kazati „Ne“ u životu. Štoviše, kazati „Ne“ na pravome mjestu, u pravome trenutku, pravoj osobi zapravo je veliko umijeće! Ako se nekada prebrzo i prelako izgovaralo to „Ne“, danas se čini sasvim suprotno: prejednostavno i olako se posvuda govori „Da“. Sve su rijedi oni koji se pitaju: što stvarno stoji iza našega „Da“ ili iza našega „Ne“?

Promatramo li pažljivo svijet i događaje u nama i oko nas, brzo ćemo primijetiti kako olako, „automatski“ izgovaramo naše „Da“, odn. „Ne“, jer „unaprijed znamo da to i to ne dolazi u obzir“. Po sebi, takav selektivni način percepcije (opažanja), elaboracije (izradbe) informacija, te istodobno donošenje odluka su od vitalnog značenja za svaku ljudsku osobu. Dapače, današnji (pre)brzi tempo života zahtijeva upravo te i takve sposobnosti, ne tolerirajući sporost, nesposobnost, kašnjenje ili mentalno mrtvilo.

U ovome kratkom osvrtu željeli bismo ukazati na važnost, potrebu, nužnost i presudnu ulogu našega „Ne“ u svakodnevnome životu. Da

uspiju se izbjeći mnoga nepotrebna opterećenja i suvišna žurba. Primjera radi, napomenut ćemo samo neke banalne situacije: pozive prijatelja, poznanika, rodbine na kavu; izlaske ili prihvaćanje poziva „samo reda radi“; „to ne mogu odbiti, jer...“; itd.

Koliko puta naše „Ne“ u biti znači potihlo „Da“? Naš je životni vijek na zemlji strašno ograničen i skučen u odnosu na silne mogućnosti i ponude koje nam stoje na raspolaganju.

— Što bi se sve još moglo učiniti, kako bi se sve moglo otputovati, kakve bi se avanture mogle doživjeti? U tome moru raznovrsnih i nebrojenih ponuda, treba znati odabrati onu pravu, i to na temelju osobnih principa i kriterija.

Naime, tko u određenoj situaciji smogne snage kazati „Ne“, taj stječe slobodan prostor za neko drugo „Da“. To isto vrijedi i za donošenje važnih životnih odluka: potrebno je toliko puta kazati „Ne“, da bi se u pravome trenutku i na pravome mjestu moglo kazati „Da“!

Kako reći ne?

Mama, danas sam dobio tri petice! Može igrica za Play station?, već s vrata viče moj sin. Duša mi se puni ponosom i zadovoljstvom, na vrh mi je jezika reći: „Ma što jedna, sine, mama će kupiti tri igrice!“ Zastanem u zadnji tren. Nagradujem li dijete za ocjene, hoće li te nagrade postati njegova motivacija? Što kad preraste fazu igre, kad mu te nagrade postanu besadržajne i izgube smisao? Što će vidjeti kao svrhu učenja? Pomilujem ga po glavicu, zagrlim i kažem: „Pričekaj sad s igricama. Puno ih već imaš, škola je u punom zamahu, misli na knjigu, sine. Igrica će biti, sad ideš u peti razred, to će proći jako brzo.“

Što je upitnika u njegovim očima, pomišljanja s razočarenjem, on voli odmah osjetiti učinak svoga uspjeha, ali popušta. Još neko vrijeme razmišlja u svojoj sobi, onda uzdahne i počne prebirati po svojim sitnicama. Opet je za crticu zreliji...

Zrinka Kovačić

Andeo preobrazbe

Andeli su umjetnici preobrazbe. Ako želiš ostati živ, moraš se uvijek iznova preobražavati. Bez preobrazbe nastaje krutost.

Andeli nam dolaze u različitim odijelima. Svladali su vještinu preobrazbe. Jednom su pratioci na našem putu. Drugi put su liječnici koji liječe naše rane, terapeuti koji nas izvlače iz zapletenosti naših neuroza, ili svećenici koji nas oslobađaju od predbacivanja krivnje. „Andeli nam dolaze iznenada“, pjeva moderna pjesma. Mnogo puta to je tvoj prijatelj ili prijateljica koji ti kažu riječ po kojoj uranjaš u novo svjetlo. Mnogo puta to je dijete koje te gleda i pogledom ti želi reći kako su nevažni problemi s kojima se mučiš. Andeli su umjetnici preobrazbe. Ako želiš ostati živ, moraš se uvijek iznova preobražavati. Bez preobrazbe nastaje krutost. C.G. Jung misli da je najveći neprijatelj preobrazbe uspješan život. Čovjek tada pomisli da je sve dobro. Ne treba preobrazba. Život tih ljudi isti je izvana

Andeo preobrazbe želi te sačuvati od tvrdoće ophođenja samim sobom. On ti želi saopćiti da je u tebi sve dobro i da tako mora biti. Sve u tebi ima svoj smisao. Poziva te na ljudskiji put na kojemu možeš živjeti.

i iznutra. Ponavljaju riječi koje su izrekli pred dvadeset godina. Rješenja su im ista kao i prije. Dosadni su. Ne privlače. Njihov govor i mišljenje su ustajali, poput hladne kave bez ukusa. Andeo preobrazbe želi te sačuvati od tvrdoće ophođenja samim sobom. Mnogi misle na promjenu. Ipak u promjenama ima mnogo tvrdoće i neprihvatanja samoga sebe. Moram se promijeniti. Takav kakav sam, nisam dobar. Moram konačno napustiti pogreške, osjetljivost, strah, naprasitost. U takvim promjenama uviđam kako su moje pogreške i slabosti loše.

Andeo preobrazbe želi ti saopćiti da je u tebi sve dobro i da tako mora biti. Sve u tebi ima svoj smisao. Ali traži i preobrazbu. Tvoj strah je dobar. Često ti pokazuje da imaš krivu pretpostavku svoga života. Možda misliš da sve treba biti savršeno i da ne smiješ učiniti nikakvu pogrešku. Strah ti pokazuje da samom sebi škodiš takvim stavom. Poziva te na ljudskiji put na kojemu možeš živjeti. Tvoj bijes je dobar. Ispitaj li ga, možeš uvidjeti kako si se dosad ophodio prema drugima. Možda želiš živjeti sam. Tvoj se bijes može preobraziti u novu životnu energiju. Bajke nam govore o tajni preobrazbe. U njima se ljudi pretvaraju u životinje, a životinje u ljude. To je znak da se ne trebaš bojati. U tebi sve može biti preobraženo. Ima jedna lijepa bajka koja opisuje tajnu preobrazbe. To je bajka o tri jezika. Jedan mladić ne želi učiti što njegov otac želi. On uči jezik psa, žabe i ptica. Na svom putovanju dolazi u dvorac. Dvoranin mu pokazuje toranj s divljim psima koji su već mnoge progutali.

Priredio: Jozo Župić

Korizma

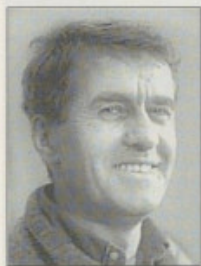
Rješenje pošaljite najkasnije do 28. 3. 2003.

Mariofil Soldo	Oplemeniti se (fig.)	Čista srijeda	Mjesto kod Bosanske Krupe	Antičko ime rijeke Rajne	Branko Ružić	Izdavati (knjige)	Koje pripada njoj	Nadimak Aljose Asanovića	Gorivo za mlazne motore	Nadstojnik nad kmetovima u feudalno doba	Šahovsko društvo	Pastirska pjesma	Zvijezda u zvijezdu skorpion	Mnogo krasti
Opozicionar		▽								Ime košarkašice Džebo				
Razdoblje pripreme za Vazam	▷													
Poen u džudu					Jezero u Finskoj	▷					Stolno teniski klub			
					Štedna ili zdravstv.						Jeke, odjeci			
Sekunda				Štoperića										
				Pero Kvirgić										
Ono što se tlapi, privida							Otakar Vavra	Laptač „Dinamo” Dario						
								Rimski: 6						
„Inzulín”			Veliki morski sisavci							Grčki bog rata				
			Kamenorezac							„Amper”				
Tvrdo drvo za brodogradnju				Živad							Filozof, Friedrica			
				Starogr. božanstvo smrti							Okup, zbor			
Podrigivati										Slaven Letica			Italija	
													Talijanski skladatelj, Giovanni	
Onaj koji živi bez bračnog druga										Najmanji dio tekućine				Ožujak
„Rabat”		Pok. glumica begovic										Americi		
		Pijanist Rubinstein								Urugvaj		Unošenje, udjel		
Pučko žensko ime						Isaac Newton				Najveći grad u Istri				
Mali bogovi ljubavi (grčki mit)										Rijeka u Poljskoj				
										Razdoblje od 40 dana pripreme za blagdan Vazma				
Mjesto na otoku Pašmanu	▷									Tvrđi dio kostura				
Ispaštanje za grijeh, pokajanje	▽									Panama				
Bilo					Boja u kartama					Malo šilo, siće				Gotovo zamalo, za sitnicu
					... kao zmijske noge									
Dubrovačko žensko ime				Vrsta jastreba								Rutenij		
				Vrsta čapljie								Grad Edipa i Antigone		
Kalij		Grčki narodni ples								Izrael. nov. agencija				
		Petak ili utorak								Eugen Ionescu				
Izbor, odabiranje							Organ u trbušnoj utrobi							
							Tantal							
Rijetkost, osobita stvar								Glazbeni instrument						
								Njemački						
Antun Nalis			Cuclanje							Aljoša Asanović			Okruglo slovo	

Haaški tribunal je politički sud

Profesor suvremene povijesti na Hrvatskim studijima **dr. Josip Jurčević** je u razgovoru za „Slobodnu Dalmaciju“ o

Haaškom tribunalu i o preduvjetima integracije Hrvatske u Europsku uniju kazao: Kad se Haaški tribunal promatra s načelnog povijesnog i pravnog motrišta, onda je nedvojbeno kako se radi o političkom sudu, koji svojim postupanjem jasno zastupa interese određenih međunarodnih krugova. Stoga ne začuđuje što Finkelkraut i niz uglednih intelektualaca u svijetu i Hrvatskoj takav sud smatraju suprotnošću demokratskim civilizacijskim, a naročito europskim standardima. Na taj način Haaški tribunal, među ostalim, nastoji nametnuti i svoju povijesnu vrijednosnu prosudbu, koju ne zanima što se zaista događa. U europskoj i hrvatskoj povijesti bilo je

više takvih pokušaja, ali nisu ostavljali dubljeg traga. Ako takva motrišta ipak zažive u hrvatskim udžbenicima, to će biti znak da se potpuno istopila suverenost hrvatske države koja je s velikim žrtvama obranjena od srbijanske oružane agresije. (...) Hrvatska je zemljopisno i po nizu povijesno identitetskih sastavnica dio europskog kontinenta. Za ravnopravan ulazak u Europsku uniju, koja je i sama tek na početku integracije, državni i društveni ustroj te gospodarska razvijenost Republike Hrvatske moraju biti na razini koje približno imaju sadašnje članice Unije. To je stvarno osnovni preduvjet koji bi, ako se zaista želi ući u integracijski proces, trebao biti strateški zadatak upravljačkih struktura u Hrvatskoj. Dokle god, međutim, hrvatske vlasti surađuju s Haaškim tribunalom, praktično priznaju krnju suverenost Republike Hrvatske, odnosno vlastitu nesposobnost za samostalno upravljanje državom, što istovremeno znači i neprilagođenost Europskoj uniji. ■

Nanošenje nepravde hrvatskim braniteljima

Predsjednik Hrvatskoga društva za medicinu stresa psihijatar **dr. Herman Vukušić** je u razgovoru za „Glas Kon-

cila“ o današnjem načinu ponovnog traumatiziranja hrvatskih branitelja kazao: Mislim da je dovoljno istaknuti kako se testiranja (nad hrvatskim braniteljima op. ur.) vrše u Regionalnim centrima za psihotraumatu Ministarstva branitelja, gdje se branitelji testiraju u vremenski ograničenom roku i u grupama po 30 ljudi, što je za test od 567 pitanja vrlo neprimjereno i neprikladno. Morate znati da nije svaki pacijent u stanju, kao prvo, intelektualno shvatiti a potom i ispuniti taj test. Test kao takav primije-

njen na ovaj način ljude dodatno traumatizira. Retraumatizira ih jer je on u javnosti prije nekoliko mjeseci od strane samoga Ministarstva branitelja nagoviješten kao test koji će razlučiti lažne od pravih invalida. S druge strane, cijela namjera spomenutog članka u pravilniku je upravo ta da taj test bude presudan dijagnostički instrument koji će odlučiti ima li netko posttraumatski poremećaj ili nema. Pri tome se uopće ne vodi briga je li riječ o osobi koja se npr. liječi deset i više godina, koja je u sklopu svoga liječenja imala nekoliko hospitalizacija ili, možda, čak nekoliko pokušaja suicida i sl. Prema tome, kada vi takvoj osobi, koja je visoko traumatizirana i koja pati od depresije, pristupate s načela da je ona nekakav simulant ili lažljivac i gurnete pred nju takav test, onda je dodatno retraumatizirate. ■

ANDERE ÜBER DIE BIBEL O BIBLIJI SU REKLI

„Die Bibel ist Sprengstoff für das Leben“

Die Bibel ist Sprengstoff für unser Leben: für uns selbst, für den gesunden Menschenverstand, für unsere menschlichen Beziehungen, für unsere Gesellschaft und unsere Zukunftsaufgabe. Die Bibel ist in eins mit den Sakramenten der kostbarste Schatz, der der Kirche anvertraut ist. Es ist die Hauptaufga-

Snimio: A. Polegubić

be der Kirche, die Botschaft Gottes in der Bibel allen Menschen, allen Sprachen und Kulturen weiterzugeben. Aber im Tiefsten zielt auch die Bibel in der Gemeinschaft der Glaubenden auf das Herz des Einzelnen. So hat ihre Lektüre in allen Jahrhunderten immer wieder das Leben von Menschen verwandelt.

Kardinal Karl Lehmann, Vorsitzender der Deutschen Bischofskonferenz

„Biblia je snaga za život“

Biblia je snaga za naš život: za nas same, za zdrav ljudski razum, za naše ljudske odnose, za naše društvo i naše buduće dužnosti. Biblia je ujedno sa sakramentima najdragocjenije blago, koje je povjereno Crkvi. Glavna je zadaća Crkve dalje prenositi Radosnu vijest sadržanu u Bibliji svim ljudima, jezicima i kulturama. Ali u dubini također Biblia smjera u zajednici vjernika prema srcu pojedinca. Tako se njezin sadržaj u svim stoljećima uvijek ponovno pretvara u život ljudi.

Kardinal Karl Lehmann, predsjednik Njemačke biskupske konferencije

Magarac

- Jedan čovjek upita policajca:
- Smije li se policajcu kazati „magarac“?
  - Policajac mu strogo uzvratil:
  - Ne, jer ćete biti kažnjeni.
  - Nato ga čovjek dalje upita:
  - A, recite mi, molim Vas, smije li se magarcu reći „policajac“?
  - A policajac će:
  - To da!
  - Tada čovjek poviče:
  - Dakle, dovidjenja, policajac!

Stota operacija

Ležao pacijent na operacijskome stolu, pa onako uplašeno upita kirurga:

- Gospon' doktore, nije li ova operacija opasna po život?
- Ma, ne brinite — mirno uzvratil kirurg. U 99% slučajeva operacija uspije. Osim toga, ovo je stoti puta da ja operiram?!

Klijent i odvjetnik

- Gospodine, odvjetniče, molim Vas, stanite u moju obranu!
- Imate li novce?
- Ne, ali imam automobil.
- Onda je u redu. Zbog čega ste optuženi?
- Pa, zbog krađe automobila!

Lovačka

- Jedan lovac će drugomu:
- Konačno sam doživio da i ti pogodiš jednoga fazana! Ali, zašto tvoj pas ne trči da ga donese?
  - Izgleda da ni on ne vjeruje da sam ga doista pogodio.

Kišobran

- Molim Vas, koliko košta ovaj kišobran?
- 100 kuna, gospodo.
- A, za manje od 100 kuna, što mogu dobiti?
- Možete ići na kišu!

Glavobolja

Glavobolja je važan simptom u tijeku različitih oboljenja. Naravno, smještaj, vrijeme javljanja i trajanja mogu biti različiti. Uz glavobolju

koji tip
glavobolje
imate?

bolju mogu biti vezane i druge pojave, kao što su mučnina, vrtoglavica, povraćanje, smetnje u vidu i druge. Pronaći uzrok glavobolje nije uvijek lako. Bolesti ili skupine bolesti, kod kojih se glavobolja uvijek javlja, jesu: bolesti mišića i kostiju glave, upala moždanih ovojnica, zarazna oboljenja, ozljede glave, mozga i moždanih ovojnica i tumori mozga. Češće je glavobolja simptom drugih bolesti. Dolazi kod povišenja krvnog tlaka. Često bolesti nosa, nosnih šupljina i zubi uzrokuju glavobolju. Glavobolja se javlja kod raznih očnih oboljenja. Smetnje u vidu, kao na primjer dalekovid-

nost ili kratkovidnost, mogu biti uzrok glavobolje. Glavobolja je često prvi znak arterioskleroze i luesa mozga. Kronična otrovanja nikotinom, olovom kao i druga otrovanja uzrokuju glavobolju. Glavobolja je vrlo često simptom neuroze.

Kao bolest, glavobolja se javlja kod migrene. Kod ovog se oboljenja javlja periodički, obično na jednoj polovini glave. Mučnina, povraćanje i različite vazomotorne smetnje mogu se javiti uz glavobolju. Napade migrene često izazivaju razni tjelesni i duševni naponi. Glavobolje traju od nekoliko sati do nekoliko dana. Smatra se, da je uzrok glavobolje kod migrene grč moždanih arterija. Ovo oboljenje obično se javlja u mlađoj dobi života. Liječenje: uzročno i simptomatsko. Kod neurotske glavobolje upotrebljava se psihoterapija. Terapija migrene: lagana ishrana, mirovanje u zamračenoj prostoriji za vrijeme napada, lijekovi, koji djeluju na vegetativni živčani sustav. ■

Princezini uštipci

Sastojci za 14 uštipaka: 1/4 l vode; 6 dag maslaca; malo soli; naribana korica 1/2 limuna; 20 dag brašna, 4 jaja; 1/2 l slatkog vrhnja, 6 dag šećera; 4 žlice šećera u prahu.

Svaki komad ima otprilike 260 kalorija.

Pristavite vodu, dodajte joj maslac, sol i limunovu koricu. Kad zavre, odjednom uspite svo brašno u tekućinu i miješajte na vatri da se tijesto pretvori u grumen koji se odvaja od stijenke lonca. Prespite tijesto u posudu, pa kad se malo ohladi, umiješajte mu jedno po jedno jaje.

Zagrijte pećnicu na 230 stupnjeva. Tijesto stavite u štrcaljku pa štrcajte okrugle oblike na lim za pečenje na dovoljnim razmacima. Na dno pećnice ulijte 1/2 šalice vode. Pecite kolače 15-20 minuta na drugoj prečki odozdo. Prvih deset minuta pečenja nemojte otvarati pećnicu. U protivnom će se kolači slegnuti. Još tople hrustave uštipke vodoravno prerežite. Istucite slatko vrhnje sa šećerom da bude čvrsto pa uštrcajte na donje polovice kolača. Poklopite ih gornjim polovicama i pospite šećerom u prahu. ■

RJEŠENJE IZ PROŠLOG BROJA

P	O	D	E	R	A	N	O	S	T	□	Z	O	B
S	T	A	R	I	Z	A	V	J	E	T	□	D	I
O	K	R	I	V	I	T	I	□	K	O	R	A	B
G	R	A	K	A	□	P	□	B	I	N	E	□	L
L	I	K	A	□	K	I	L	O	L	I	T	R	I
A	V	□	E	M	I	S	I	J	A	□	R	A	J
V	E	S	L	A	Č	I	C	A	□	R	O	M	A
A	N	J	□	E	R	□	V	E	□				
C	E	R	N	O	□	E	I	N	□	O	Z	O	N
S	I	P	A	□						V	O	R	I
T	R	A	K	T	□	I	R	E	□				
O	A	□	O	R	□	Z	□	P	R				
□	K	N	J	I	G	A	P	O	S	T	A	N	K
P	L	E	T	A	R	A	□	P	A	V	L	E	K
R	I	N	□	T	E	R	A	R	I	J	□	I	
K	O	□	V	I	S	□	M	E	N	E	L	A	J
O	N	D	A	S	□	G	E	G	□	T	O	N	A
S	□	P	R	E	T	I	N	A	C	□	Š	A	Š

Nagrađeni: Boštjan Dvořák, Tübingen
David Jambrak, Stuttgart

FRANKFURT

Mise za djecu i mlade

U nekim se našim misijama posebno služe mise za djecu i mlade, kao na primjer u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Frankfurtu. Mise za mlade redovito nedjeljom u 12.00 sati u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo (Deutschorden) služi fra Ante Jojo Marković. Na misi sviraju i pjevaju članovi misijskog VIS-a „Pax na nebu i na zemlji“, koji su nedavno objavili svoj prvi CD.

KELKHEIM

Petnaesta obljetnica svećeništva

Misnim slavljem u crkvi sv. Dionizija u Kelkheimu, u nedjelju 23. veljače, petorica svećenika Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja (slijeva nadesno), fra Ivan Čugura (dušobrižnik u HKM Stuttgart), fra Željko Čurković (voditelj HKM Kelkheim), fra Frano Čugura (župnik njemačke župe Geretsried), fra Zoran Kutleša (župnik župe Proložac) i fra Stipe Bešlić (župnik župe Staševica) proslavili su 15. obljetnicu svećeništva. Uz slavlenike u koncelecijaciji su bili delegat za hrvatsku inozemnu pastvu u Njemačkoj fra Josip Klarić i gvardijan samostana sv. Gabrijela u Münchenu fra Jure Zebić. Slavlenike je 14. veljače 1988. za svećenike zareadio pok. šibenski biskup Srećko Badurina u Imotskom. Slavlje je uvećao misijski zbor pod vodstvom s. Magdalene Višić.

WUPPERTAL

Uspješan dječji zbor

U Hrvatskoj katoličkoj misiji Wuppertal, koju od rujna 2000. godine vodi fra Ante Maleš, već dvije godine uspješno djeluje dječji misijski zbor. Zbor broji tridesetak djece u dobi od 3. do 9. godine, a vodi ga Snježana Peulić, koja je odnedavno postala treći put majka. Čestitkama se pridružuje i Uredništvo „Žive zajednice“. Zbor nastupa u raznim misijskim proslavama, kao (na slici) u sklopu bogatog programa u povodu 30. obljetnice misije u Stadthalle u Wuppertalu.

Čestitkama se pridružuje
i hrvatska dijaspora!

